MIHAI NOVAC

AN DIN PATRU PRIMĂVERI

Ediție apărută sub îngrijirea
prof. GHEORGHE DORAN

EDITURA BANAT
Timişoara, 1997

„Cine crede gândului
Are-odihna vântului...”

CUPRINS

HULUBII AMINTIRII
Tinerețe
Sfârşit de vară
Dimineață
Stâlpul de la poartă
Nimicnicie
Flori de tămâioară
Toarce gândul fir de aur
Cântec pentru anii tineri
De ziua învierii
Ghioceii
Doi cireşi se frâng de floare
Pastel
În umbra vremii
Sfârşit de Septemvrie
Acolo-n sat la noi
Toamnă-n suflet
Cine se tânguie
Cu anii înapoi
Belşug
Ulița copilăriei
În marea trecere
Declin
Târziu
Lerui, Ler
Miez de iarnă
Prolog de-apocalips
Singur
Cântec târziu
Întristare
Răvaş simplu

CU VOI, CEI MULȚI. . .
Cu voi, cei mulți...
Tăceri de sub pământ
Balada fiului tâlhar
Pământul strămoşesc
Imn
Doliu
Imn voevodului tânăr
Îndemn
Rugă
Dumnezeu

Magul de la răsărit
Drum cu soare, drum de țară
Joia mare
Vinerea neagră
Sâmbăta Paştilor
Trei cruci

PENTRU TINE CÂNT, TEODOLINDE
Pentru tine cânt, Teodolinde
Tu
Ochii tăi
Surâsul tău
Mâna ta
Noapte
Răsari în mine
Spre tine duce drumul
Bradul sărbătorilor
Va fi o seară
Lumini de vis
Din brațul plin şi cald
Va fi pe dealuri lună
Eu voi veni
Spre miazăzi
Ți-am prins căpşorul
Sărutul
Amintire
Refugiu
Umbrele părerilor de rău
Din țara ta nici un cuvânt
Mi-e dor de clipa
De tine dor
Desnădejde
Mână de crin
Sub clar de lună
Stăpână
Te duci
Primăvara
Povară
Desfătare
Pribeag

INEDITE
BATE CEASUL GÂNDURI PENTRU MÄDY-MIC 1934–1977
Cântec pentru Mädy
Lumină-ndepărtată
Îmi poate spune cine?
Cu dragostea-mi departe
Entitas

Viziune
Iubirea-i sărbătoare
Mă duc telegarii
Despărțire
Învingătoare
Orașul tău, orașul meu
Certitudine
Ostrov de lumină
Destin
Însingurare
Spre sihăstria frumuseții
Diafană
Tu eşti a mea
Incertitudine
Eu pentru tine
Ne-aşteaptă
Parcul tău
Colaj
Ție Mädy

FINALE ŞI PERIODICE
Lună nouă
Floare de colț
Prin toamnă
Despărțire
Colindătorii
Fulgii
Dascălul
Osmoză
Pădure
Gânduri
Doar lui
Leac
Mie
Nera curge singură
Primăvară
Liceu bătrân...Liceu de aur

ECOURI
(replici poetice)
Ai scris un cântec
Fotoliul albastru
Eheu fugaces labuntur anni
Generații

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Am reeditat volumul de versuri *An din patru primăveri* al regretatului poet MIHAI NOVAC ca un gest pios de recunoaştere a valorii literare pe care o impune talentul robust, unic în felul său în peisajul literelor bănățene interbelice şi chiar al literaturii române, talent cu care autorul era înzestrat.

Ediția princeps, apărută la Editura Pavel Suru din Bucureşti în 1932, s-a epuizat cu rapiditate. Puțini pot să se numere printre posesorii ei astăzi. Acest fapt a determinat editura să publice în anul 1933 o a doua ediție a volumului, de această dată cu o copertă a cărui autor nu era nimeni altul decât Mircea Şeptilici, marele actor de mai târziu, pe atunci elev la Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti.

Probabil că în intenția autorului a stat o reeditare a unui volum lărgit tematic şi întregit cu poezii păstrate în manuscris. Dar vremurile, potrivnice lui, l-au făcut să amâne mereu reeditarea. Aşa că volumul de față poate fi considerat ca materializarea postumă a dorinței poetului, practic o ediție exhaustivă a poeziilor pe care le-a scris de-a lungul întregii vieți.

Structura volumului am segmentat-o în două părți: prima cuprinde, fără nici o omisiune, exact prima ediție. Micile intervenții sunt de natură strict ortografică. Partea a doua înmănunchează poezii rămase în manuscris şi puse la dispoziția noastră de către doamna Ştefania Mädy Novac, soția poetului, şi de domnul Gruia M. Novac, fiul lui. Am mai alăturat câteva poezii descoperite prin diferite publicații şi omise de poet la alcătuirea primei ediții.

Trecută recent în lumea umbrelor, în persoana doamnei Novac am descoperit un suflet sensibil, setos de poezie. De aceea am reprodus în finalul părții a doua câteva din poeziile dumneaei scrise ca răspuns la unele dedicate de poet ființei care i-a însoțit paşii întreaga viață. Gestul nostru îl considerăm firesc; poeziile aruncă o lumină nouă asupra familiei Novac demolând unele considerații eronate.

După cum am mărturisit mai sus, nu am intervenit cu nimic în alcătuirea acestui volum de poezie. Nu am omis nimic, nu am adăugat nimic. Am lăsat totul aşa cum a dorit autorul.

Considerăm ca un gest de impietate şi de deturnare a judecăților de valoare emise asupra unei opere literare orice intervenție prefațatoare a volumului.

Am lăsat volumul nud şi l-am oferit cititorilor aşa cum a fost creat de poet deoarece el, Măria-sa cititorul, este cel mai autorizat critic literar. Nu prefața unui volum îi ridică valoarea, ci volumul prin sine are datoria de a se releva cititorului. S-au înălțat osanale critice într-o vreme unor poeți striviți de mediocritate. Toate s-au spulberat ca „tina de la fața soarelui" când timpul, cel mai sever şi cel mai drept judecător, le-a trecut prin sita sa neiertătoare.

Dumneata, cititorule, trebuie să pătrunzi în lumea mirifică a poeziilor lui Mihai Novac, să te bucuri citindu-le şi să le păstrezi într-un colț al sufletului tău. Îndrăzneşte!

Prof. GHEORGHE DORAN

H U L U B I I A M I N T I R I I

TINEREȚE

Tinerețe — crâng în floare, joc de vreri,
An din patru primăveri ;
Tinerețe — cărăruie de lumină,
Zumzet harnic de albină -
Ce altceva mai de preț e,
Tinerețe, Tinerețe?!

Tinerețe — mii dorinți fără de rang
Ce se-ntorc la tine iarăşi — bumerang.
- Gând ce calcă fără punte
Paşii lui din munte-n munte;
Cui nu vreai să dai binețe,
Tinerețe, tinerețe?!

Storci din piatră-n pumni de oțel,
Apa clară-a unui țel.
Ca să treci tot drept şi mai departe,
Dai Ceahlăul la o parte! -
Şi nu-i nimeni să te-nvețe,
Tinerețe, tinerețe!

Tot ți-e drag, frumos e tot, şi-n ochi ce-aduni
E cât şaptele minuni
Ale lumii, tinerețe — foc de sânge
Ce nu-l poate apa stânge . . .
Dar din cer cu multe fețe,
Tinerețe, tinerețe . . .

SFÂRŞIT DE VARĂ

În după amiaza asta fără şoapte de vânt,
Cu nori călători pe pământ,
Aşa, fără veste,
Ca în poveste:
Pasărea raiului şi-a schimbat penele,
Poamele au coborât de pe crengi în toate dughenele,
Colo pe colină
Oi fără lână
Au uitat iarba s-o rumege.
Nera de mult nu mai ştie la iaz apa să-şi spumege.

Prin cerul cu porți de senin,
Călare pe aer, lin,
Ca zâmbetul la colțul gurii,
Sboară condurii.
Grangori galbeni, poate betegi de tusă,
Singuri mai cântă primăvara dusă.
Pestriță, o gaiță
Pe creangă urcată ca pe-o laiță
Se sfădeşte cu alta,
Care, răcnind, a şi trecut balta.
Pițigoii au uitat glumele
Cucul de mult nu-şi mai spune numele.

La râu s-au ascuns sub pietre somnii.
Grădinile dorm după amiaza, ca domnii . . .

Dealul de la amurg, bună oară,
Trage prea repede soarele cu-o sfoară
De lumină,
Par-că mai plină.
Din nebăgare de seamă sau aşa, într-o doară,
Salcâmii au înflorit a doua oară.
Dar umbra pe pământ e mai lungă,
Fuge, răcoarea să n-o ajungă.
În amurg se aude zângănit de-aramă:
E frunza pădurii — coaptă — bag seamă
Toate s-au copt.
Începe să însereze de la opt.

Noaptea somnul e plin ca luna,
Văzduhul de argint tace într-una.
Şi moara din vale tace,
A băut toată apa şi nu mai are ce face.
Lângă mine e cineva. L-aud. E plop sau ulm e ?
Iar colo pe culme,
Negru, este şi un iaz -
Brazi -
Pentru lumina de lună.
Aici sau departe, un greer țârăie par'că nu-i a bună.

În bătaia lunii văd casa
Care mi-a adunat acum toate gândurile, ca plasa.
Plopul îmi face umbră sub raza de lună
Şi o creangă s-a aplecat la ureche să-mi spună
Că are o frunză care se zbate
Acuma când vântul nu bate.
Şi eu ştiu la casa cu flori :
Nu de mai multe ori,

O floare înfloare
Noaptea pe răcoare. -
O noapte ca asta şi o casă cu flori,
Gândule tânăr, să nu mai mori.
. . . . . .
Acolo în satul de munte,
Cu raze de lună pe frunte,
Madonă, cu ochii albaştri,
N-ai rămas sora tihniților jugastri,
Ci poamă coaptă pe creanga visului,
Te-am luat cu mine în țara caisului
Să te păstrez în suflet — iatacul călduț,
Ferită de iarna anilor duruți.
Din el să răsari mai dulce, mai senină,
În primăvara care o să vină . . .

DIMINEAȚĂ

Căsuțele cu blând acoperiş,
Umile şi sărmane se adună
La poalele bisericii. Străbună,
De ani le ocroteşte-ntr-un pietriş.

În turn când straja dimineții sună
Cu limpezimi de zvon, prin luminiş
Vin zori de rouă — alb păienjeniş -
Se-aşează peste sat ca o cunună.

Şi caldele ogeaguri de tămâie
Cădelnițează cerul larg deschis;
La munte ceața vrea să mai rămâie.

Iar luna atârnată de abis
Stă galbenă şi stoarsă — o lămâie . . .
Un fir de iarbă s-a trezit din vis.

STÂLPUL DE LA POARTĂ

Eram odată un frasin, mă ştii,
Un frasin mare în colțul grădinii,
Cu trunchiu de biserică, frunzele vii,
Creşteau sub mine sânziene şi spinii;
Frați de-o potrivă
La umbra mea milostivă.
Iar strămb, alături — şi-acum, un altoi e.
Mai ştii şi altoiul ? De mere-l mai scuturi ?. .

Azi colțul grădinii nu ştiu încotro e
E mult de când, vânt, alergai după fluturi,
Mic, fără vină,
Prin florile mari de grădină.

Când a venit, primăvara, un cuc.
Cântase fără pereche un număr ;
De-atunci începui eu să mă usuc
Iar tu mai crescuseşi cu-n umăr.
Chinul să treacă ?
Simțiam cum măduva-mi seacă.

Pătrunse într-o zi ferestrăul,
Durerea viu mă strângea în cercuri.
Un rău mai mare mi-a curmat răul
Şi când m-au tăiat era într-o Miercuri.
Drag ți-a fost ție
Să vezi cum cad, vijelie.

Desprins-au scoarța. Alb şi rotund
Stau gol şi drept. Rădăcina moartă.
De ploi nu pot să m-aplec, să m-ascund
Şi sunt de-atunci tot stâlpul din poartă,
Stâlpul tău drag,
Copil pe-al vieții meleag.

De min' legai primăvara toaca,
Din min''i-ai făcut la căruț roata
Şi tot la mine veneai în joaca -
Sub seară, cu alții — de-a pitulata.
Scrisu-ți-ai nume
Pe min', să-l vadă o lume.

De-oriunde-apoi sosiai obosit
Acas', să dai unor suflete azimi,
În preajma mea tu ai poposit
Ca altădată, de min'să te razimi.
Vino! Tot sunt,
Dar ploi, de ani, mă pătrund.
. . . .
De ieri tot treci grăbit. Nu mai stărui -
Un domn înalt, straiu negru de noapte -
Şi nici caldă privire nu-mi dărui
Când port în trunchi tărâțele coapte -
Mai joacă-te-un joc:
Mă ia şi m-aruncă în foc . . .

NIMICNICIE . . .

De-ar fi pe cum aş vrea :

S-aud tăcut cavalul,
Să ţin în mână valul,
Să-mi razim fruntea-n vânt,
Să-mi cânt viaţa — sumbra -
S-o simt în braţe umbra,
Să spun fără cuvânt.

Uşor de ţărna grea,
De-ar fi pe cum aş vrea.

Caval, cu glasul ud,

Răsune lin, departe,
Prin vrerile deşarte,
În bunget de păduri;
Pierdut în reci desişuri,
Hăt dincolo de Crişuri,
Să tacă-n mii de guri.
Şi eu să-l mai aud,
Caval, cu glasul ud,

Unduitorul *val*

Venind din largul mării
Pe clipele-aşteptării
Să-l prind în mână viu, -
Că-n amintiri înghiaţă
Fărâma de viaţă -
Şi singur eu să-l ştiu

Când stă vorbind la mal
Unduitorul val.

O, nestatornic *vânt !*

Mă-ncred în vis şi-n tine ;
Cu toamna care vine
Să colindăm pribegi
Văzduhuri rânduri-rânduri
Mânând nori grei de gânduri
De-alungul lumii-ntregi -

Pân’mai avem avânt,
O, nestatornic vânt !

Viața să mi-o *cânt* :
De-i nor, să cred că-i soare,
Să-mi placă de mă doare
Şi să-i zâmbesc mereu.
Când drag e pe tot locul,
Ştiindu-mi nenorocul
Să cred că-l am şi eu.

În zbatere şi-avânt
Viața să mi-o cânt.

Şi *umbra* s-o cuprind . . .

Ce-a fost să mai revină,
Să n-aflu-n înger vină,
Pe buze moi, minciuni.
Viața să re-nceapă
Ca ne-ncepută apă
În lumi cu oameni buni.

Din alte zări venind
Şi umbra s-o cuprind.

Să spun fără *cuvânt* :

Tot ce frământ în minte,
Tot ce e gând fierbinte,
Tot ce-i frumos şi bun,
Tot ce simt cald, pornire,
Tot ce-i a toate iubire,
Al totului tot să-l spun . . .

Nepământean avânt,
Să spuni, fără cuvânt !

De-ar fi pe cum aş vrea
Uşor de țărna grea :
Să spun fără cuvânt,
S-o simt în brațe umbra,
Să-mi cânt viața — sumbra -
Să-mi razim fruntea-n vânt,
Să țin în mână valul,
S-aud tăcut cavalul -

De-ar fi pe cum aş vrea . .

FLORI DE TĂMÂIOARĂ

Voi răsăriți întâia oară
În haina blândei modestii
La margini de pietrişuri mii,
Plăpânde flori de tămâioară.

Suav miros răsbate iară
Din prospețimea caldei glii.
Voi răsăriți întâia oară
În haina blândei modestii.

Dar gândul trist zadarnic sboară
Din țara zilelor pustii
Spre ostrovul de-odinioară
Al unei dragi copilării . . .
Voi răsăriți întâia oară.

TOARCE GÂNDUL FIR DE AUR

Toarce gândul fir de aur
Primăverii care vine;
Când voiu fi iar lângă tine,
Pui vor creşte-n cuib de graur.

Vremea asta, lung balaur,
Doarme greu şi rece-n vine,
Dar în gând torc fir de aur
Primăverii care vine.

Pe simțire-ngheț de Faur . . .
Unde-i gura ta, s-aline
Jar albastru de tezaur,
Vraja dorului de tine,
Când torc gândul fir de aur.

CÂNTEC PENTRU ANII TINERI

Mâzga primăverii a mijit muguri în grădina vieții,
Albă năpadă de fluturi în poiană cu sânzâiene.
Toți păşesc cald pe potecile tinereții,
Cu zori de lumină pe buze, cântă drumeții.
Polen de vise pe gene,
Zilele toate: cosânzene.

Colț de lume, cu hotar roz de piersici în floare,

Cine-a lărgit bolta cerului tău, spre vis şi zbateri ?
Cerbii tăi rumeni adulmecă dumbrăvi cu răcoare,
În împărăția ta frunza nu cade, omul nu moare.
Iubire de viață — frământul din crateri,
Acelaş e astăzi, în mâine-i schimbat ieri.

Vino îndemn, să beai putere din apa vie !
Clocot de gânduri izvoarele poartă.
Simțire de lujer. Curpen trunchiul nu ştie.
Raiul slovei deschis spre vecinicie
Pururi poartă paşii prin paşnica poartă.
Anilor tineri : popas în soartă.

Dăruie tot ce umple plinul vrerii,
Soarbe Dumineca vieții trainică-n vreme.
Vor ştii mai târziu în chinga durerii
Să plângă betegi anii primăverii.
Azi stol, bucuriile vin să te cheme
Pe marea vieții — stăpâne trireme.

DE ZIUA ÎNVIERII

Flori de vişin, flori de vişin, floare albă de cireşi,
Zâmbet roz pe crengi de piersic, liliac de peste vale,
Vioriu scăldată-n soare, coastă, verde când te țeşi,
Înfloreşti în gânduri anii, vremea-mpărăției tale
Ca atunci albeşti grădina cu plăpânde păşticele
Şi ca ele-mi simt curate astăzi gândurile mele.

Se înşiruie gătite îmbrăcate-n haina lor,
Ferestruici clipind în soare, case albe şi mărunte,
Şi din zare, din departe, văd când vin purtat de dor
Casa noastră străjuită de răcoarea de la munte.
Mamă bună, mamă dragă, haina cerului albastră,
Cheamă Paştile de-atuncea, sărbătoare-n casa noastră . . .

Toaca bate miez de noapte şi-n văzduhul alb şi-nalt
Ne-auzit se-aude-n licăr şoapta stelelor puzderii,
Şi de sus, de sus, din-nalturi, din tărâmul celălalt,
Vine glas adânc de trâmbiți, preamărirea Învierii.
Noapte mare, pe ogorul negru, fără de hotare,
În tării de cer acolo înfloresc mărgăritare.

Zvon de-aramă-n patru glasuri face slujbă-n patru zări,
Săbii mari de foc pe dealuri întunericul îl taie,
Cu lumini în mâni mulțimea umple noaptea de cântări,
Mişcătoare, pare-o pânză frământată de văpaie.

Lumânările-n ferestre ard la fiecare casă,
Şirul torţelor pe culme tac cu vorba luminoasă.

Cerul limpede, albastru, e ca laptele senin
Şi-n răcoarea dimineţii un buratic nu adie.
Doi copii, de mănuşiţă, de la slujba mare vin,
Cu evlavie-n năframă poartă-anafura cea vie.
Strămoşeasca-ne credinţă din bătrâni ne pildueşte:
Tot creştinul azi din trupul Domnului se-mpărtăşeşte.
. . . . . .
Clopotele şi cântarea şi curatul glas ştiut
Tot mai în adânc de vreme şi de pace se cufundă,
Tot mai rar se-aude zvonul, se învăluie-n trecut,
Vremea-nchide zarea albă, vremea trece undă-undă -
Mamă dragă, mamă bună, colo la iconostaşi
Să aprinzi, când e furtună, lumânarea de la Paşti . . .

GHIOCEII

Curaţi ca lacrima căinţii
Ivesc copşorul alb şi crud,
Şi bucuria li-o aud
Din clopoţeii biruinţii.

În neastâmpărul dorinţii
Puteri sug din pietrişul ud ;
Curaţi ca lacrima căinţii
Ivesc căpşorul alb şi crud,

Departe-n codru stau — cuminţii -
Luptând cu-al vremurilor chiud,
Dar vine barza de la sud
Şi râd sub soarele credinţii
Curaţi ca lacrima căinţii . . .

DOI CIREŞI SE FRÂNG DE FLOARE

In poiană-ngemănaţi
Doi cireşi se frâng de floare -
Du-mă, minte călătoare,
Că sunt bunii mei fărtaţi.

Să fii cald şi dulce, ia-ţi
Norii de pe faţă, soare,
În poiană-ngemănaţi
Doi cireşi se frâng de floare.

Şi să nu vi-o scuturaţi
Până vin şi eu, că doare
Albul florilor când moare
Fără veste de la fraţi
În poiană-ngemănaţi . . .

PASTEL

Şipot de clape
  Tremurătoare
Plâng peste ape,
  Printre răzoare.

Tainic suspină
  Roasele maluri,
Cântă-n surdină
  Spuma pe valuri.

Lină s-adună
  Apa la iazuri,
De o-ncunună
  Negre zăgazuri.

Peştii dorm somnul
  Apei tăcute,
Cântă doar somnul
  Cântece mute.

Apa la moară
  Geme sub roate,
Când se coboară
  Vâlva să-noate.

Fierbe-n vâltoare,
  Colo sub stâncă
Gâlgăitoare
  Apa adâncă.

Luna răsare
  De pe cornet ;
Apele clare
  Curg mai încet.

ÎN UMBRA VREMII

Când pe fuiorul amintirii-adun
Bumbacul alb al gândurilor mele,
Aş vrea să-mi spun tot gândul bun
Din vremurile-acele . . .

E cerul lac albastru de lumini,
Mă duc pe culme să-l ajung cu-o mână -
De ce nu vini cu ochi senini,
Lalea, căpşor de zână?

Cu tine singur stau în vârf de munți
Şi tac înalt cu fiecare stâncă;
Trec nori cărunți pe lângă frunți,
Prin liniştea adâncă.

Păduri — tăcere verde subt umbrari,
Pe zimți de ferigi pete mari de soare,
Miresme tari şi sub stejari
O pânză de răcoare.

În vale veşnic murmur de izvor
Doinind mereu povestea tinereții
Prin vadul ei sub şir de tei
Cresc florile vieții.

Cel drum urcând pe coasta unui deal,
Pieziş, întortochiat şi greu — viață!
Îl urc pe cal de vreri şi-n val
Îmi pare neted — ață.

Grădină, flori nepuse, flori în fân,
Cireşi crescuți întinsul să-l desmierde
Cu tine-ngân şi gânduri mân,-
Talaz de iarbă verde.

Fereastra mea, deschisă-n patru zări,
Te văd, cu ochii duşi în amintire,
Purtatu-m-ai pe mări şi țări
Hoinar în larga fire.

Tu prag din care-am slobozit semeț
Avântul şi dorința de mai bine,
Celui drumeț i-ai dat un preț
Puterile-n ciorchine . . .

Acuma, râu, cu apele oglinzi,
Acolo jos strălucitor în soare,
În vad mi-aprinzi şi mi-o cuprinzi
Viața mea — vâltoare.

SFÂRŞIT DE SEPTEMVRIE

Mai stăruie-n aier seninul de vară
Desprins din azurul aceluiaş cer,
Înflor prin grădini crizantemele iară
Şi soarele-i dulce — un soare stingher . . .
Mai arde în inima tânără focul,
Năvalnica vrere, hai-hui să pornim,
Dar tainic ne leagă tristețea pe locul
Cu florile — aceleaşi — colo-n țintirim.

Cu gândul, în toamna uitată şi calmă,
Alunecă veşnic pribegi funigei :
Captiv, unul plânge şi tremură-n palmă
Că ceilalți trec slobozi pe lung de alei . . .
Ne-am duce şi noi uliţarnici ca dânşii,
Drumeți fără țărm spre un magic tărâm,
Dar lung ne priveşte cu ochii lui — plânşii, -
În fața ferestrei, un palid salcâm.

Sfârşit de Septemvrie, cu drumuri ce-apucă
Uscate şi triste pe mii cărărui,
Îşi coace pe dealuri dor aprig de ducă
Şi plâng frunze moarte pe urmele lui . . .
Ne poartă iar visul pe freamătul orii
Dincolo de tainicul vremii hotar,
Se-nşiruie dorul pe culmi cu cocorii
Şi picură-n suflet nădejdi în zadar.

De mult au pornit rândunelele-n stoluri
Şi cerul e singur, cu zarea prea grea,
O pasăre doar rătăceşte prin goluri,
Doar una — ca mâine, porneşte şi ea . . .
Aşteaptă-mă-n ciasul vecerniei sfinte
Când umbra se-ncuibă prin văi, pelerin,
Voi sta răzimat iar la pieptu-ți, cuminte
Ca-n toamnele blânde ce nu mai revin.

ACOLO-N SAT LA NOI

Acolo-n sat la noi ades mă poartă
Gândirea mea pe vânt de nostalgie,
Cum s-a lăsat o toamnă cenuşie,
Sărmane sat, vei fi icoană moartă.

Îngăduie-mi, în seri de duioşie,
Să-mi amăgesc prea pânditoarea soartă
Şi dintr-odată-aşa la noi în poartă
Să mă opresc trudit de pribegie.

Trecuții ani vor şti să nu cuvinte
Şi mută le va fi nedumerirea
Când dornici paşii-aducerii aminte

Spre mine îşi vor îndrepta pornirea.
Nu voiu trezi pe-ai mei din somn, Părinte,
Voi tăinui tăcut ca Amintirea.

TOAMNĂ-N SUFLET

Sleită e şi-a gândului putere,
Nici mie însumi nu-mi mai pot vorbi
Şi iată că veni şi-aceea zi
Când nu mai am nici vis, nici dor, nici vrere.

Am încercat să pot a-mi aminti
Din viață cea mai mare-a mea durere
Ca-ntrânsa azi să-mi aflu mângăiere,
Dar n-am putut-o, din noian, găsi . . .

Ce nebăgați în seamă s-au scurs anii !
E toamnă, şi sunt trist şi m-a prins teama,
Că e târziu, că-s goi acum castanii,

Că cerul şi-a cernit de mult năframa,
Că-n satul meu mor rând pe rând montanii . . .
Departe, singur, mă gândesc la mama.

CINE SE TÂNGUIE . . .

Cine se tânguie nemângâiat?
Cumpăna tristă-a fântânii din sat?
Buciumul îndepărtat? . .
- „M-ai uitat, m-ai uitat” . . .
Seara când licăre galbena stea,
Seara când tăinuie-naltul cu ea,
Cui i te jelui aşa,
Cucuvea, cucuvea?

Cui i se-aude lacrima-n stropi?
Psalmii de ce plâng pe buze de popi?
Câți călători mai îngropi,
Şir de plopi, şir de plopi?
Cândva cu ochii spre magica stea
Singurătăților buha cânta;
Astăzi ți-e jalea prea grea
Cucuvea, cucuvea!

- Singură, noaptea, dau iarăşi glas
Golului negru, pustiului ceas.
Singură, frate, am rămas,
De pripas, de pripas.
Negura-n scorburi când mă născu,
Jalea mi-o ştii numai tu,
Soare pe lume nu fu,
Uhuhu, uhuhu!

Când i se-ntunecă lui Dumnezeu
Lumea pe care-a iubit-o mereu,
Las prin văzduhuri şi eu
Zborul greu, zborul greu . . .
Cumpăna veacului frântă căzu,
Peste pământuri plâng şi eu cu
Clipa cea care trecu,
Uhuhu, uhuhu !

CU ANII ÎNAPOI

Din câte flori în suflet mi-ai răsădit cu drag,
Iubirea ta de mamă e floare albă-n prag.
În clipa când îți dăruiu tot gândul meu cel bun -
O, de-aş putea în vorbe iubirea să ți-o spun! . .
Din valul altor vremuri, din vremi ce nu mai vin,
Desprinde amintirea prin crengi de rozmarin
Iluminări din chipul ce mi-a zâmbit deschis

În dup-amiaza caldă, la poarta unui vis,
Când grija păzitoare asupra mea apleci
Ca boarea primăvara buchet de lilieci. —
Îmi cânți, s-adorm, un cântec cu limpezimi de ceri
Şi cântecul îmi pare că l-ai cântat ca ieri.
Mă-nveți să-ți zic pe nume, adânc ca apa-n iaz,
Şi numai „mamă-dragă" mai ştiu să-ți zic şi azi.

În umbra suferinții, durere fără glas,
Icoană sfântă-n suflet de-apururi mi-ai rămas.
Ci-acum, îmbătrânită şi singură, din prag,
Spre dincolo de zare le-nşirui, lung şirag,
Şi cum în ochi s-aprinde împurpurat amurg,
El singur vede lacrimi pe-obrajii tăi cum curg . . .
Aşa te văd, prea sfânto, în prag acas-la noi
Şi ascuțit mă doare tăişul de nevoi.
Aşa te văd, martiră în satul meu umil,
Străjeră-n casa unde am fost cândva copil.
Şi, de-aş putea, o, Doamne, de prin străini s-alerg
La tine, de pe față o lacrimă să şterg!
Acolo iar, acasă, şi iar la noi în sat
Să pot să-ți dau iubirea pe care tu mi-ai dat.

BELŞUG

Arzând din țigla roşie — comoară,
Şi-ndoaie grinda, sub povară, casa,
În pod porumbul galben ca mătasa
Păstrează-n bobi căldura de-astă vară.

De plină ce-i, stă să pornească masa
Şi dintr-un colț închină — a treia oară
Un moş cu barba lână de mioară,
Că anul ăsta-n plin tăiase coasa.

Cu clăi e îngrădită bătătura,
Belşugul umple pivnița şi şura
Iar de la sfântul pomenit Ignat e

Mânjită clanța uşii cu unsoare;
Avem şi lemne pentru foc, fărtate,
De-acuma cadă cât o vrea ninsoare.

ULIȚA COPILĂRIEI

Revăd frânturi din vremuri de-altădată;
În șir ținumbră drumului castanii,
Din crengi cu frunze grele fac metanii,
Stârnind răcoarea lor catifelată.

Şi par-că tot mai repede trec anii . . .
Copilăria, cuib de griji odată,
Azi n-o mai ştiu atât de zbuciumată
În satul unde suferă montanii.

Hei, ulița copilăriei ! . . Ieri
Şi-a ros făgaşul sub povara vremii
Şi-o caut de ani şi nu e nicăieri :

Nici forfota copiiilor: bohemii,
Nici răsăritul multelor dureri.
Dar mama unde-i, să mă-ntrebe ce mi-i?

ÎN MAREA TRECERE

Candelabre, brațe mici de pară
În spre bolta cerului ridică, —
Rodul tainicului plâns îşi pică
Arzătoarea lacrimă de ceară.

Împrejur, cu lumânări în mână,
Tace-adânc îndoliat poporul ;
Trece, lanț, din gând în gând fiorul
Morții. Cu prohodul plâns se-ngână.

Încărcat cu flori de primăvară
Stă în naos adâncit în gânduri
Chip de om ce-nchide-n şase scânduri
Năruitul dor să fii afară.

„Unde sunteți neamuri dragi într-una,
Cunoscuți, pe unde mi-a mers pasul,
Iată vine — şi-acum este — ciasul
Despărțirii pentru totdeauna.

Plângeți, frați şi prieteni, după mine,
Ieri vorbeam cu voi în umbra porții,
Azi înfricoşatul suflu-al morții
Mi-a-nghețat tot caldul viu din vine.

Ci veniți acum, când gândul doare
Și-amintiri din trupul vremii scurmă,
Dați-mi sărutarea de pe urmă
Și priviri în groapă mă coboare.

Rogu-vă, din prag de noi hotare,
Și-mi aplec dorința mea sfielnic :
Numele-mi crestați într-un pomelnic,
Mi-ardă-n sărbători o lumânare . . .”

Cum sunt toate-n urmă-ne rămase!
Toate decât visurile-n soare,
Decât vraja mai înşelătoare,
Decât umbra mai neputincioase.

O, cum toate sunt deşertăciune!
Şi ce taină să n-o ştim niciunii?!. .
Cum ne dăm cu toții stricăciunii,
Groaznică şi fără chip minune.

Nu rămân de griji ne-mpreunate
Desfătările lumeşti nici una ;
La limanul tău cel lin, furtuna
Ne îndeamnă Neagră Majestate.

DECLIN

Nu va mai fi de-acuma dimineață,
Trec anii suri peste viață,
Cum trec grauri
Pe coclauri
Prin văzduhul greu de ceață.

Nu va mai fi de-acum senin,
Vin ani şi pentru alții vin,
Cum de sub ierni
De buruieni
Cresc lujerii de crin.

Nu va mai fi de-acuma frământare,
Trec anii albi cum trece-o lumânare ;
Pâlpâie stinsă
Flacăra-nvinsă,
Când, spre amurg, viața e-n zare . . .

TÂRZIU

Luceafărul de seară stă să moară
Şi după zarea altor lumi s-ascunde —
Un greier cântă rar şi nu ştiu unde . . .
S-aude apa vâjăind la moară.

Dorm oamenii de munte-n case scunde,
O bufniță spre stâncă se strecoară,
În poeniță joacă o comoară
Şi-n vale Nera tremură sub unde.

Târziu de tot crescu-ntr-atât tăcerea,
Că vorbăreață tăinuia cu mine . . .
Arcuş pe struna liniştii, durerea,

Mă agrăeşte-n limba ei — suspine :
De ce aştepți zadarnic mângăierea?
De ce nu intri-n casa ta, streine?

LERUI, LER

Lerui, ler ! Din nori de-argint,
Din înghețul cerului,
Fulgii albi de mărgărint
Vin pe cântul lerului,
Vin cu barba sfântului
Pe fața pământului.

Lerui, ler ! Cât poți să vezi
Logorul şi-ntinsul lui,
Toiul marilor zăpezi
E stăpân cuprinsului . . .
Sub troieni se reazimă
Glia — caldă azimă.

Lerui, ler! De strajă ard
Vineți toți luceferii.
Şi săracii au un gard,
De îngheț a se feri.
Banii n-au preț — maşterii —
Doar în noaptea naşterii.

Lerui, ler ! Şi-n casa lor
Din multul puținului
A crescut un brad, şi mor
Şoaptele suspinului.

În popasul magilor
Numai ei sunt dragii lor.

Lerui, ler ! La noi în sat,
Cuibul sărbătorilor,
Moşule, ţi-am aşteptat
Galbenii comorilor —
Azi mă-nchin doar Unului
În noaptea Crăciunului . . .

MIEZ DE IARNĂ

În miez de iarnă lungă, învăluit în zeghe
Pământul piroteşte, călduţ, sub reci cojoace,
Străjeri, în verde, brazii îi stau la cap de veghe
Încremeniţi pe culme sub grele promoroace.

Pe peşteri, în pădure, căscând le prinde somnul,
O creangă mai plăpândă stă gata să se rupă ;
În larg, cât vezi cu ochiul, a pus războiul Domnul
Şi ţese valuri albe de pânze mari de stupă.

Iar pusta, ţărmurită de zarea cenuşie,
Sălăşluieşte-n sânu-i sămânţa-n zămislire ;
A supt, setoasă, vlaga din bulgări uzi de glie
Şi se visează holdă în largă unduire.

Neputincioase pluguri zac triste sub şoproane,
Viaţa curge mulcom cu nopţi în leneş treacăt,
Pâlpâietoare candeli se roagă la icoane,
Pe suflet cade rece şi ruginit un lacăt.

Bătrân şi singur târâiu paşi rari de osteneală
Iar în bordei cu mine tac adânciţi părerii,
În minte gândul sprinten de mult nu se mai scoală.
Şi număr rămăşiţe din clipele vieţii.

Prin pleoapa de fereastră văd cerul de cenuşe
Şi împletesc la vatră un vis din jorzi de sânger,
Nu mai aştept să-mi intre picior de om pe uşe —
La noapte din icoană se va desprinde-un înger . . .

PROLOG DE-APOCALIPS

Pe bolta cerului e soare, senin şi cald în toi —
Nici razele, nici caldul n-ajung până la noi.

Prin cuib de brazdă trece răcoritoarea ploaie,
Dar glia-nțelenită nici suge, nici se moaie.

Ciocanul greu, cu trudă, loveşte cremenea —
Nimic nu se desprinde, ca un blestem e-n ea.

În lanuri, peste holde, poieni şi pretutindeni
Atâtea nopți de-arândul cad fulgere şi grindeni.

Iar unde stau hambare cu bunătăți cât vor,
Săracii de mănâncă, mănâncă fără spor.

Culege de pe ramuri cireşe de stafidă
Şi vei simți pe limbă doar gust de aguridă.

Izvorul nu țâşneşte cu stropi de limpeziş,
Şuvoiul lui e negru, sărac e şi pieziş.

Pe verzile costişe atâtea turme pasc;
La rumegat le vine în gură snop de vreasc.

Căutând în vad pescarii, de ieri ei au aflat că
Nici râul nu mai scaldă odinioara-i matcă.

Şi pe tăpşanul lumii belşugul tot s-a fiert
De pare lumea-ntreagă un necuprins deşert.

SINGUR

Am plecat de mult de-acasă, mamă,
Şi de-atunci mă simt tot călător,
Nici un glas pe nume nu mă cheamă;
Ei, streinii, pe strein nu-l vor.

N-am sălaş la sfat să stau cu mine
Şi mai singur sunt când sunt cu mulți,
Nu-ndrăznesc să cuget la vre-un bine,
Mângăierea mea e că m-asculți.

Şi, aşa, îţi mai aduci aminte
De pe când ţi-eram eu cel mai drag?
Eu şi-acum mă văd copil cuminte
Cum te-ascult, din ochi, la noi în prag.

Dar tu azi, sărmano, eşti bătrână,
Nu mai sunt copilul cel de ieri,
De m-ar duce cineva de mână
Prin cea lume-aş prinde iar puteri . . .

Flacăra nădejdii mi se stânge,
Lacrimi n-am de unde să mai storc,
Împietreşte-ţi inima, nu plânge,
Nici când, mamă, nu mă mai întorc.

CÂNTEC TÂRZIU

Pe unde-o mai fi rânduneaua,
   Copila albastrului cer,
Acum când se lasă şi neaua
   Şi neguri, şi frică, şi ger?

Când singură stând pe lăicer
   Priveşti cum se-nvolbură neaua,
Pe unde-o mai fi rânduneaua,
   Copila albastrului cer?

Da, mamă-i mult de-astă vară!
   Acum e tăcere, sărac şi pustiu;
Nici vreri, nici îndemnuri şi iară
   Pe gânduri stai tot cum te ştiu.

M-aştepţi ca pe vremuri să viu,
   Scazi ziua în orşice seară;
Da, mamă-i mult de-astă vară!
   Acum e tăcere, sărac şi pustiu.

Miroase-n odaie a gutuie
   Şi caldul e cald ca la sân.
Cu greu limba mare şi-o suie
   Pe numere ceasul bătrân.

Şi anii în urmă rămân . . .
   Cu tine azi nimenea nu e;
Miroase-n odaie a gutuie
   Şi caldul e cald ca la sân.

În serile lungi când mai stărui
La lampa cu licăr târziu,
Din teama cea mare îi dărui
Nădejdi ostenitului fiu.

M-aştepți ca pe vremuri să viu,
Vrai gândul cu gândul să-l nărui
În serile lungi când mai stărui
La lampa cu licăr târziu.

ÎNTRISTARE

Nu-mi mai tângui neputința din fărâma de noroc
Arsă scrum în vâlvătaia desnădejdilor de foc,
Nici îmi mai adăp dorința aşteptărilor de mâne
Îndemnat la hora albă a ghirlandelor de zâne.
Amăgit, răstorn clădirea jucăriilor de vreri,
Ca să ştiu c-am şters din mine urma vre-unei primăveri
Ce-ar putea să-mi mai deştepte dor de cer şi dor de flori
Cercetaş de-am fost cu gândul după taine şi comori.

Azi au năpădit în mine toamnele atâtor ani
Şi m-au amărât cu gustul frunzelor de nuci bălani.
S-au lăsat tristeți în pâlcuri, cârduri de melancolii
Câte pot să dăinuiască, câte poți, năcaz, să ştii.
Pe tărâmul meu n-ajunge gând de prieten, dor de frate,
Înspre poarta mângăierii duc tot drumuri neumblate.
Şi se-ntind în suflet iară şesuri lungi de nostalgii
Cum plutesc în toamnă corbii pe-nserările pustii . . .

Mă lăsați să-mi pun tiparul întristărilor pe față,
Să trăiesc în plin cu noaptea, să nu cred în dimineață
Şi din colțurile feței, sub amnarul suferinții
Să țâşnească albe-pale scânteieri din rodul minții.

Mă lăsați să-mi plâng cu lacrimi de izvor sărat şi cald
Paradisul lumii mele cel cu pajişti de smarald.
Îmi voiu tăinui durerea, lumii, nimeni să mă ştie
Că am strâns, noian, în mine o viață grea, pustie.
Şi jelind sărmanu-mi suflet sugrumat de mâna sorții,
Voi muri, uitat de mine, înviat în ciasul morții.

RĂVAŞ SIMPLU

Mamă, azi cu dor nespus
Te sărută de departe
Fiul Dumnetale dus
Prin streini să-nveţe carte

Puişor din cuibul tău
Am sburat în lumea mare;
Ştie numai Dumnezeu
Cât m-am plâns de-nstreinare.

Frăţiorii ce mai fac?
Sănătate doar să fie . . .
Nuferi galbeni ard pe lac,
Să-mi păstraţi vre-o doi şi mie.

Casa noastră-i tot aşa?
Mamă-ţi mai aduci aminte,
În grădină înflorea
Trandafirul meu-nainte?. .

Să vă-ntreb am fost uitat :
Sunteţi sănătoşi cu toţii?
Eu vă scriu acum din pat,
Nu ştiu, tot visez preoţii.

Mă încearcă-o tuse seacă, —
Dar nu-i de luat în seamă:
Toţi îmi spun că o să treacă —
Nu-i aşa că-mi trece mamă?

C U V O I, C E I M U L Ț I . . .

CU VOI, CEI MULȚI . . .

Cu voi cei mulți și pașii mei se-ndrumă,
Bătătorind drumeagurile-n lung,
Desculți, în diminețile cu brumă.

Dar talpa noastră spinii n-o străpung,
Vestim mai bune vremuri prin colinde
Și relele din urmă nu ne-ajung.

Cu voi cei mulți nădejdea mi s-aprinde,
Cu voi îmi bate inima de jar,
Și-mi rânduesc desaga cu merinde,

Ca pentru căi de străbătut amar.
Șiragul de vieți nu se mai curmă,
Ne primenim cu codri de stejar . . .

Doinesc din fluer după oi în turmă
Cu voi, ciobani proptiți în crengi de corn
Și la mulsoarea albă de pe urmă

Mă bucur, lapte în găleți când torn.
Prin codri-n bocănitul de topoare
Bătrânii fagi din boltă îi răstorn

Iar seara ies la cele trei izvoare
Și scot din spuză rumenul mălai ;
L-închin și, cald, din el muşc ca din soare.

Când mare-i taina noaptea-n luna Mai,
Ascult cavalul tânguios din vale
Și-mi odihnesc privirea-n jărăgai.

În dimineți cu forfotă pe cale,
Plăvanii blânzi și răbdători i-înjug
Și din ogor întunecat, agale,

Despică brazde limba de la plug.
Seninul preamăresc cu ciocârlia,
Cânt psalmi de foc cu soarele pe rug

La răsărit, de-unde țâșnește bucuria,
Când munții în odăjdii stau pe zări,

Cădelnițe de tămâiat tăria.

Cu tine, salahor, pe ude scări
Cobor în guri de ocnă-ntunecată,
Adâncul să-l cunosc, nu depărtări,

Să-mi scriu cu sânge viața sbuciumată.
Mă întristez cu-ngălbenit obraz
De viața-n fabrici lânced picurată

Prin sita zilei grele de necaz.
Cu voi cu toți îmbrățișez pământul,
Rumân ogor, când îndurăm şi azi,

Şi aşteptăm deplin să fie cântul . . .

TĂCERI DE SUB PĂMÂNT

Rămân în urmă ani, când vremuri grele
Bătătoriau învitregita cale,
Mănunchiul suferințelor fatale,
Din sbuciumul de chin al vieții mele.

Cu ortăcia grijilor natale
În ocnă stam la sfat în ceasuri rele . . .
Atâtea nopți şi zile fără stele
Prin fiunatul vântului a jale.

Aveam un prieten, cal la cărucioare —
Eu mic iar el voinic şi cu suspinuri,
Nepăsători de clipa când se moare.

Când picurul din stropi cânta aminuri
O Sâmbătă era, la patru ore:
L-au scos strivit, dar desbărat de chinuri.

BALADA FIULUI TÂLHAR

A fost în miez de noapte venirea lui pe lume,
În zodia ce varsă sub clocotul de spume
Otravă verde-n râuri, curgând prin golul hău,
Ca scris să fie-n lume să facă numai rău.
Zadarnic se apleacă, pe nume dulce-l cheamă
De-apururi veghetoarea şi-ngândurata mamă.
Pe sub sprâncene dese privirea lui e sură,
Nu ştie să-nflorească zâmbiri în colț de gură

Şi scapără cu verde privirile-i duşmane
Din mintea blăstămată, cuprinsă de Şoimane.
Şi fără pricini plânge, în braţe legănat ;
De-i singur, stă şi-ascultă cum vâlvele se bat.
I-e somnul dulce ziua, când soarele-i pe cer,
Şi foamea nu-l răsbeşte şi mâinele nu cer ;
Ci se deşteaptă odată cu umbrele pe văi,
De-nvaţă rostul vorbii când latră câinii răi.
Iar când priveşte focul, călare stând pe prag,
Cuţitul ce sclipeşte i-e jocul cel mai drag . . .
De tremură la gândul grozavului soroc,
Dar mama tot iubeşte odrasla-i ne-noroc . . .

În necurata glie a prins adânc răsadul,
Şi i-a crescut copilul fecior înalt ca bradul, —
Dar i-a crescut, cu anii, în suflet răutatea,
Şi numele de mamă l-a şters singurătatea.
I-a mai rămas în minte doar ruginit un cui,
Şi-nfricoşat blestemul c-a dat în mama lui . . .
Din ochii crunţi şi vajnici, din bobii de smarald,
Ţâşneşte bucurie când curge sânge cald.
Şi vorba aspră, crivăţ, pe limba-i de năpârcă
Se îmblânzia când noaptea pe morţi ducea în cârcă ;
Greu apăsa pe piepturi ne-ndurător genunchi,
Când înfigea cu sete prin coaste lungul junghi . . .
Şi s-a fost dus departe — s-au prins scăieţi în barbă —
Pe unde-a pus piciorul n-a mai crescut nici iarbă.
Şi-a fost tot dus departe, pe drumuri cu ocol
Lăsând în urmă-i jale şi sămănând pârjol.

De i-a fost soartea-n lume, Cel Rău să-l dea uitării,
Ce avea mai sfânt în suflet sta scris să-l dea pierzării :
Iubirea lui cu fata vicleană-n umbra morii
E singura potecă ce-o află — urmăritorii —
I-au plâns de milă fagii şi pietrele au plâns
Şi asculta şi mama copilul cum s-a stâns . . .
L-a auzit cum geme sub lovituri de par,
Cum cere îndurare şi cere în zadar . . .
Ca-n muşcături de şarpe îşi urlă chinul viu
Când înroşite cleşte în gura lor îl ţiu.
În inima de mamă cad stropi de plumb topit,
Cu fiecare geamăt i-e sufletul sdrobit. —

Pe urma lui la groapă nu calcă jalnici paşi,
Doar mama care plânge şi, vesel, un slujbaş:
— De ce plângi pe tâlharul ce-a-nfipt în sânu-ţi cui?
— Nu eu îl plâng acuma, îl plânge mama lui . . .

PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC

Spre Soare-Răsare e-o țară, streine,
Cu şesuri de pâine şi munții de aur,
Cu râuri de lapte şi flori de rubine,
Pe-ntins şi-n adâncuri întreagă-i tezaur.

Când fi-va s-auzi povestind despre dânsa
Pe fii ei vajnici şi plini de mândrie,
Să ştii că eroii luptat-au într-ânsa
De pot fericiți azi urmaşii să fie . . .

Cu sânge-n şiroaie făcut-am plămadă
Din glia străbunilor morți pentru țară,
Copii, nepoții vreau mâine să cadă
De-o fi să ne facă duşmanii de-ocară.

Cât poate privirea cuprinde din larguri
Şi bolta albastrului cer din zări albe,
Al nostru-i. Şi marea cu veşti de catarguri
Şi munții podoabă de aur în salbe.

A noastră-i câmpia, hambar la noroade,
Cuptor uriaş pentru pâinele calde,
Al nostru-i Danubiul ce stânca o roade
Picioarele, țară, să vină să-ți scalde.

Ai noştri sunt codrii bătrâni cu răcoare,
Poenile-n floare sub roua-n broboane,
Al nostru-i surâsul din glas de izvoare
Şi rumen amurgul frumos ca-n icoane.

Streine, să ştii că-s stăpân peste glie;
A mea e din moşii — strămoşi de pe vremuri
Iar ție, duşmanule,-nvățul să-ți fie
De mine-n răsboaie să fugi şi să tremuri.

Sărut, dimineața, pământul în locul
Răpuşilor cândva departe de dânsul.
În inim-atuncea s-astâmpără focul
Şi-n jalea lor poate se curmă şi plânsul . . .

Aici să voim să ne facem văleatul,
Aici toți străbunii s-au stins pentru țară
Şi unde belşugul va umple tot satul,
Acolo urmaşii să nu ne mai moară.

Duşman nesătul, tu să nu-mi vii aproape!
De-mi calci iar mormântul cu moşii şi fraţii
Din văi îţi voiu face căscatele groape.
Prăvală voi da peste tine Carpaţii.

IMN

Purtăm în gânduri spicul rodniciei,
Ca şi belşugul colţului de ţară;
În suflet şoapta caldă-a melodiei
Din doina vremii, veselă şi-amară.
Bănatule, cu chip de Heruvim,
Ca tine pururi vrem să fim.

Din lanul verde frământat de vânturi
Ne plămădim viaţa spic cu spic,
Şi-n largul lumii slobozim avânturi
Din munţii străjuiţi de Semenic.
Bănatule, un singur strat de flori,
Ca tine gândul nostru — fără nori.

Vrăjmaşii fac pe cer mai scundă bolta,
Ne-ntind şi-acum iclenele capcane,
Ci pentru dânşii fiarbă-n noi revolta
Ca Dunărea în volburi la Cazane.
Bănatule, întâi descălecat,
Să fim ca tine — mândru şi bărbat.

În turnuri bată clopotul cel mare
Cu glasul bubuitului de tunet ;
Să vuvăie, prelung, a sărbătoare
Şi vântul ducă fraţilor răsunet.
Bănatule, cu chip de Heruvim,
Într-o grădină fiii tăi să fim.

DOLIU

Prin odaie
Umblu rar, cu capul greu de gânduri în şiroaie . . .
Zi posomorâtă, nori de ploaie.
Rar păşind şi îndesat cum calc,
Mă gândesc: în clip-aceasta-un rege stă pe catafalc...
Ard făclii . . . —

Lume de zădărnicii . . .

Vodă, El Măria Sa, şi nu e printre vii.
Poate mii
De călugări fac mătănii prin chilii
Şi spre ceruri sboară rugi fierbinți de stareți cenuşii.

Lume de zădărnicii . . .

Fâlfâie în falduri negre uriaş lințoiu;
S-a îmbrăcat o țară-ntreagă-n doliu:
Cu chenar de codri negri-L jeluie Ardealul.
În Moldova-L plâng voivozii şi poeții ; — plânge-L dealul;
Oltul în Muntenia suspină, dar tihnă:

Ea Îi va păstra în sânu-i, loc de vecinică odihnă.
Iar Bănatul la clisură
Şi din doină şi din gură
Plânge jalnic pierderea Măriei Sale
Şi-i curg lacrimi, jos pe Dunăre la vale.
Nu mai râd în Bucovina fagii . . .
Basarabia boceşte azi sfăşietor
Regele Mântuitor. —
În Dobrogea-l jeleşte Marea-Neagră.
Maramureşul, copil mai mic,
Capul şi-a descoperit, —
Iar Crişana
Şi-a cernit de-acum năframa. —

Lume de zădărnicii . . .

M-am oprit. —
Parc-aud în toată țara dangăte de clopote,
Cuvioase şopote . . .
Plâng
Noaptea luna, stelele.
Munții şi muncelele,
Câmpurile, văile,
Râurile, căile . . .
Jale-i este ori şi cui, —
Plânge tot ce-a fost al Lui . . . !

Lume de zădărnicii . . .

IMN VOEVODULUI TÂNĂR

Ca mărul roşu rotunjit de rod,
Crescut pe creanga soarelui-răsare,
Sub ochii noştri tânăr Voevod
Azi te iveşti trandafiriu în zare.

Cu plete coapte-n soare, spic de grâu,
Şi ochi de înger, încruntaţi războinic,
Repezi în largul ţării, fără frâu,
Un suflet roib, să-l dovedeşti destoinic

Copil stăpân pe oşti de oameni mari
Din basmul cel cu lumi adevărate,
Simbol ne eşti ca regii legendari
Că vom trăi de-apururi, Majestate.

Pe tron ţesut din bărbi de Voevozi,
Domneşti ogor dospit în cald de sânge,
Dar firul ursitoarelor desnozi,
Şi salcia pe râu — nu va mai plânge.

Grădina ta va fi un vad de flori,
Grădina ta întins de ţară nouă,
Din sufletul ca roua albă-n zori,
Vei revărsa domnescul har şi nouă.

Iar de-or călca părerile de rău
Împărăţia gândului, vre-odată,
Că n-ai putut să fii întreg al tău,
Că nu ai fost copil tu niciodată,

Noi şi mai mult te îndrăgim cum eşti;
În voivodatul tău, numai mândreţe,
Am vieţuit ca-n vechile poveşti
Cu tinereţe fără bătrâneţe.

ÎNDEMN

Un vierme roade-n rădăcină
Altoiul tânăr din grădină.
Şi-ascunsă cârtiţa dărâmă,
Surpând fărâmă cu fărâmă —
Şi dacă nu-i pui sub picior
Vor face dânşii tot ce vor
Din ţara ta ...

O, frate bun, să iai aminte:
Românul nu mai dă-nainte.
De-i tot aşa,
Românul nu mai dă-nainte! . .

Năpârcă ţini la sân, creştine,
Învenineză tot în tine,
Eşti dat ruşinii şi ocării,
Că dulcele şi bunul ţării
Îl mâncă ei de nu-i alungi,
Cu lung de coasă să-i străpungi,
Cu braţ rumân.
O, frate bun, să iai aminte:
Românul nu mai dă-nainte.
De-i ţini la sân,
Românul nu mai dă-nainte!

Omida roade-n ţara noastră
Muşcata roşie din glastră,
Voinicul măr din bătătură, —
Şi-ţi mâncă pânea de la gură
Şi dacă-ntârzii să ucizi
Nesăturatele omizi,
Vin anii grei...
O, frate bun, să iai aminte
Românul nu mai dă-nainte,
Cum îţi spusei,
Românul nu mai dă-nainte ! . . .

RUGĂ

Aceluia ce-n toate mai presus stă
    Înalţ altar de rugă-n orice zi:
„Fă, Doamne, din puterea mea îngustă
    O vlagă ce nu poate lâncezi.

Şi dintr-o aripă de gând fă-mi două,
    Să-mi sboare gândul, cerşetor milog,
La Tine, alb ca florile cu rouă,
    Şi Ţie-n cer să-nvăţ cum să mă rog.

Ogorul Tău arată-mi unde-l sameni,
    Să pun în cuib al milei bun răsad,
Întâi să-nvăţ iubirea Ta de oameni
    Şi-apoi greşelii însumi să nu cad.

Plivi-voi şi eu buruiana ciudei
    Şi răni aş vrea uşor să oblojesc,
Iar dacă fapta-mi bună n-o aud ei,
    Voi şti că-mi dărui darul Tău ceresc.

Fă, Doamne, să-nțeleg oricând durerea
    Îngălbeniților cu chipul supt,
Să simtă alții dulcele ca mierea
    Şi pentru alții eu să pot să lupt.

Nu mă lăsa să calc nici pe furnică,
    Şi nedreptatea să nu pot s-o-ndur,
Îndemn să fiu celui cuprins de frică, —
    Ostaş în cetățuia Ta de-azur.

Greşelile când nu-mi vor mai fi roabe
    Şi-oiu trece-n al ispitelor hotar,
Fă, Doamne, să pot plânge calde boabe
    De-amare lacrimi pe-un uitat altar.

Îmi voiu târî genunchii pân-la lacul
    De unde apă bea un curcubeu,
Şi voiu sorbi dintr-însul, Doamne, leacul,
    Să fiu precum vrei Tu şi gândul meu . . .

DUMNEZEU

Din toate cea mai nepătrunsă taină
Tu, Doamne, întrebării mele leac,
Dă stolului de gânduri astăzi haină
De psalmi, puterea să ți-o cânt în veac.

Din fund de vremi nedumerirea vine:
— Hotărnicit-a soarelui un drum
Şi stelelor poteci de aur, cine,
De fără greş aleargă-n cer şi-acum?

Dar cine-i Cel prin care creşte luna?
— Ci iartă-mi gândul mult neştiutor —
Şi cine-ndeamnă, seara, totdeauna,
În susur, taine mari să cânte-n cor?

De unde s-a desprins întâi cuvântul?
Dar omul raiul dacă l-ar zări? . . .
De ce nu-l laşi să intre-n el cu vântul
Cum năpădesc albine zarzării?

Dar mâna Cui în ceasul de pe urmă
Săracului strecoară pe furiş
Nădejdi în suflet, ca să dea de urmă
Bogatului din ceruri măciniş?

Când capul sprijinit pe mâna stângă-i
Şi ochiul minţii-n necuprins l-avânt,
Cu pâlpâitul genei Tale-mi mângâi
Căldura frunţii ca să Te cuvânt . . .

MAGUL DE LA RĂSĂRIT

Călăuză steaua poartă pasul magului drumeţ
Pe cărări ce duc în ţara idealului măreţ.
A purces bătrânul, tânăr, plin de crez în steaua lui —
De-o viaţă se tot duce către ţelul visului.

Şi limanul, din ce merge, pare tot mai depărtat,
De-a făcut cutreer magul de la soare-n scăpătat . . .
Colilie barba-i creşte şi sprânceana, ca de in,
Ochiului, să vadă bine, îi slujeşte baldachin.

S-a oprit de-odată steaua pe un nor rătăcitor,
Şi popas făcu bătrânul într-o oază cu isvor.
Dar când fu să-şi răcorească cerul gurii alb de chiag,
Mânecă şi steaua d-albă şi cu ea . . . slăbitul mag.

Ci tămâia lui, povară se făcu, din mare dar,
Până când învinse avântul greul — greu lui în zădar
Şi din flacăra din suflet s-a desprins miros de fum,
De-a putut uşor ca fumul să păşească-ntins pe drum.

Când apoi o-nvolburare de nisip aprins, gălbui,
Îneca în el răsuflul, pe când fuge steaua lui,
Gândul îl bătea că poartă sarcină de aur greu,
Şi-nchinare nu-i primeşte Nou-născutul Dumnezeu.

Dar din fum de smirnă sfântă face aripi şi se ia
De ajunge grabnic calea ce-o urma pribeaga stea.
La răscruci de lumi de-odată tot misterul s-a pătruns —
Magul a păşit în satul, unde steaua s-a ascuns . . .

O poveste tristă spune că alt mag — au fost destui —
Cum mergea urmându-şi semnul, n-a crezut în steaua lui.
Şi mai spune, pe-altul steaua călăuză l-a-nşelat,
Dar acest pierdut în noapte — era mag din scăpătat . . .

DRUM CU SOARE, DRUM DE ȚARĂ

Drum cu soare, drum de țară,
Încotro mai porți drumeții?
Pe suișurile vieții
Câți înfrânți de-a ta povară?

Mulți de-alungul tău plecară
Spre mirajul dimineții.
Drum cu soare, drum de țară,
Încotro mai porți drumeții?

Pulbere de drum, amară,
Din sudoarea tinereții
Vre-un umbrar o să răsară,
Să le țină umbră — bieții?..
Drum cu soare, drum de țară.

JOIA MARE

Cei doisprezece, trişti, aşteaptă harul
Sub chinul unei griji apăsătoare,
O teamă ne-nțeleasă în sudoare
Le scaldă albe fețele ca varul.

Nălucă trece clipa alinătoare,
De-amarul suferinți-i plin paharul,
Învățăceii-n cer îi fac altarul,
Iar Iuda poartă gând să se strecoare . . .

Suspină trişti în Getsimani măslinii,
De se-nfioară negura grădinii.
Când vin sutaşi cu iscarioteanul

Din somn sar ucenicii privegherii . . .
Şi-alunecă o lacrim-a durerii,
Căci — *singur* e Iisus Nazarineanul.

VINEREA NEAGRĂ

Alunecă sudorile de sânge
Pe fruntea ce-au împodobit-o spinii.
Se vestejesc în sufletul Lui crinii
Şi de durere inima-i se frânge.

Urcând sfârşit pe culmea Căpăţânii,
De lovituri viaţa i se stânge.
Durerea mamei nu mai poate plânge
În ochii arşi de razele luminii.

Când cuiul carnea-i tremurând pătrunde,
În noaptea vremii soarele s-ascunde,
Şi geme în adânc prelung pământul . . .

Privind spre cer Il podidesc jelanii:
„O, Eli, Eli, lima savahtani !” —
Pe Iuda într-un copac îl bate vântul.

SÂMBĂTA PAŞTILOR

Domneşte pe Golgota suferinţă.
Trei umbre negre stau înfipte-n zare,
Veghind în pacea înfiorătoare
Asupra lumilor de neputinţă.

Pe cel ce-a ispăşit păcatul mare
L-a răstignit a lumii neştiinţă;
Mijeşte trist în suflete căinţă
Că bea acum din lacrime amare.

Dar liniştea s-a întronat stăpână
Şi-l mângăie cu cea mai blândă mână.
Mironosiţe vin a treia oară

Şi vezi o cruce cum s-apleacă-n zare . . .
Durerea mamei n-are-ntruchipare,
Când de pe cruce fiul şi-l coboară.

TREI CRUCI

Copacul vlăstări dintr-un tăciune,
Ispăşitor şi strop cu strop udat
Dar spin pornit pe om să se răsbune
Potop de ape-l duc pe Eufrat . . .

Şi oamenii iau curăţit alânga:
E cruce azi tâlharului din stânga.

Ci tot când omul stăpâneşte era,
Un vişin strâmb dar lemn mirositor
S-a coborât în apele din Mera

Anume pentru limpezirea lor.

Şi vişinului tâlcuită-i fapta,
E cruce azi tâlharului din dreapta.

A mai crescut pe-un munte de agată
Cu rădăcina-nfiptă-n cuib de jar,
Copilului cel nenăscut din Tată,
O cruce grea, o cruce de stejar.

Cu plumbul ei se luptă astăzi slava
Când râde-n hohot crâncenul Varava.

Semința rod căzută pe țărâna
Din țara unde răul e-ngropat,
A-ncolțit, vrăjmaş, în căpățâna
Strămoşului Adam cel cu păcat.

Şi din răsadul purtător de vină
Purcede lemnul chinului-lumină.

Dar l-au urât şi robii şi stăpânii
Lovind în el cu bolovani de fer,
De s-a-nălțat o culme-a Căpățânii,
Să fie mai aproape El de cer.

Aşa s-a ridicat pe zări calvarul
Şi-n greu îl urcă Domnul alb ca varul.

Ies din sudoarea chinurilor aburi,
Iertarea din al capului plecat ;
Cu sângele ce curge cald pe jghiaburi
El spală greul din strămoşi păcat . . .

Deapururea icoana Lui la sân ni-i
Şi spulberată-i culmea Căpățânii.

PENTRU TINE CÂNT, TEODOLINDE

PENTRU TINE CÂNT, TEODOLINDE

Agăț nădejdi de creanga dimineții,
Să crească sbor cât țara-n larg cuprinde
Și sus pe dâlma plină a vieții
Eu ție îți jertfesc, Teodolinde.

Înalț altar iubirii mele-ntâie
Și vâlvătaia-o lume-ntreagă-aprinde.
De ard în el un munte de tămâie,
Eu ție îți jertfesc, Teodolinde.

Tristețea grea, ca toamna pe mirişte,
În mreaja ei când inima-mi cuprinde,
Hai, vino ceas de greu şi de restrişte
Şi pentru tine plâng, Teodolinde.

TU

Aş vrea nedumeririi să-i răspund,
De când te port în gândurile mele?
Ai răsărit întreagă din afund
De vremuri călătoare printre stele?

Te-ai revărsat spre mine, ţărm pustiu
Ca ape mari ce isvodesc viaţă?
Te işti în minte gând trandafiriu,
Cum creşte ziua-n zori de dimineaţă?

De ce iscoada ascunselor cărări
Pe unde soarta neştiută vine?
O veste ştiu : lumină-n patru zări;
Azi toate-ncep şi se sfârşesc cu tine.

OCHII TĂI

Sub pleoape râd senin rondouri mari
Cu apa lor curată — viorеauă,
Clipesc prin stuful genelor-umbrari
De-asupra obrăjorilor de neauă.

Sunt ochii tăi. I-am sărutat închişi
Cum cerbul vine noaptea să s-adape.
M-a săgetat alintător tăiş
Când i-am privit nesăţios de-aproape.

Dar murmuram cuvinte ... Bună nu-i
Rostirea vorbei când găseşti comoară —
Biet căutător de-agate, vina cui,
Că de blestemul lor va fi să moară.

SURÂSUL TĂU

Surâsul roz pe-obraji de albe flori
E dulce şi din zbor mi-l dărui mie.
Dar buzele petale de bujori
Palpită-o umbră de melancolie.

Uşor un tremur par-că le-a cuprins
Şi dunga fină prinse să tresară,
Privirea mea de ele când s-a prins
În dup-amiaza-aceea de-astă vară.

Pe buze moi e blând surâsul tău,
Îi simt trecând fluidul lui subţire.
Sub arşiţa părerilor rău
Beau rece apa lor la despărţire.

MÂNA TA

Ţi-e mâna mică-n mâna mea, şi-o ţin
Ca pe-un canar cu pene moi şi calde.
Vezi: vinetele vinişoare vin
În apa mâinii mele să se scalde.

Când stă uitată, plină-i de întrebări —
O, mâna ta cum ştie să vorbească:
Îmi spune taina unei supărări
Şi-i gata bucuria s-o vestească.

De mi-o afunzi mângăietoare-n păr,
E blândă ca-ntr-o lungă noapte-a nunţii
Şi-n clipele când caut adevăr,
E rece ca să-mi stâmperi para frunţii.

NOAPTE

Departe blânzi, timizi şi uriaşi
Tac munții grei dar nebăgați în seamă.
Doar greeri fac mereu aceiaşi paşi,
Izvoarele pe munți la vale-i cheamă.

Se-arată lin pe-al cerului peron
Ea singură, şi liniştită, luna,
Ca-n noaptea Paştilor un lampion
Ce arde rece şi rotund într-una.

Cum stau departe-n veacul ăsta vid
Cu glas ştiut sârguitor mă cheamă
Portița casei tale s-o deschid —
De-aici, şi par-că s-o ating mi-e teamă.

RĂSARI ÎN MINE

Cum din izvoare ape curg săltând
Şi-n râu la vale iarăşi ape, pline,
Cu tine-adorm târziu în pat de gând
Şi mă trezesc în zori de zi cu tine.

Cum soarele răsare peste tot,
Lumină-n munți, lumină pe câmpie,
Din raza ta eu n-aş putea să scot
Ogorul vieții mele — ieri pustie.

În case de creştin veghează blând
Icoana mamei pururea fecioară;
În casa mea pereții goi, pe rând
Purta-vor chipul tău de surioară.

SPRE TINE DUCE DRUMUL

De-alungul vremii drumuri grele sui
Şi-acum cobor în răcoroasa vale,
Să caut la capul unei cărări
Popasul sub balconul casei tale.

Pe sub răcoarea frunzelor de tei
E umbră verde. Singur. Linişti grele.
Şi trec îngândurații paşi ai mei
Spre-mpărăția bucuriei — mele.

Oricâte căi străbat întinsul vieții,
Bătătorit rămâne-un singur drum:
E drumul drag de-alungul tinereții
Și, drum știut, îl calc spre tine-acum.

BRADUL SĂRBĂTORILOR

Bătrânii ani pe-ntinsul lumii cad
Ca fulgi porniți prin vremuri să se cearnă,
A înfrunzit în casa voastră-un brad
Sub caldul sărbătorilor de iarnă.

Atât de singuri suntem numai noi,
De par-că nu e nimeni în odaie.
E tristă bucuria-n amândoi,
Trec gânduri peste fața ta bălaie.

Tot sufletul în ochi l-am adunat
Și ca pe-un greu și-mpurpurat ciorchine
Cu mâna de dorinți l-am atârnat
De bradul sărbătorilor din tine.

VA FI O SEARĂ

Va fi o seară blândă-n luna mai,
Vom fi noi singuri, doi tăcuți sihaştri;
Învăluit în părul tău bălai,
Voiu sta în raza ochilor albaştri.

Va fi o seară cu priviri-napoi
De teama bucuriei ce-o să vie.
Va fi o seară s-o știm numai noi,
Cu-omăt de lună plină în chilie.

În mânăstirea dragostei va ști
Ceasornicul să bată veșnicia.
Iubirea noastră îl va auzi
Rostind cu glas de taină prorocia.

LUMINI DE VIS

Îmi pare rău că ne-am despărţit ca ieri.
Îmi stai în faţă caldă şi senină
Şi duioşia unei mângăieri
O simt şi-acum prin ploaia de lumină.

Aievea îmi răsună în urechi
Cu râs de argint melodice cuvinte.
Ca un arcuş pe buzele perechi
Psalmodiază glasul tău cuminte.

Din visul alb aştept să te desprinzi
Făptura vie dincoaci de icoane,
Să nu mă-nşele apa din oglinzi,
Morgana în lumini de lampioane.

DIN BRAŢUL PLIN ŞI CALD

Iubita mea, ţi-e chipul vis bălai
Ca nopţi de aur cu polei de lună.
Acolo lumea ta e colţ de rai,
Din blondă miere-i inima ta bună.

Îmi luminezi cu chipul tău de vis
Cărarea bucuriilor profunde.
În inima-ţi de miere mi-am închis
Tristeţea ce m-a urmărit oriunde.

Acum o nouă fericire-ncerc
În preajma alintării apropiate :
Să-ţi faci din braţul plin şi cald un cerc
În jurul vieţii mele zbuciumate.

VA FI PE DEALURI LUNĂ

O simt venind în zumzet de tăceri
Amiaza mare a nopţilor albastre.
Lumini de policandru stau străjeri
De foc la poarta-mbrăţişării noastre

Din ore lungi clădi-vom nou palat
În parcul trandafirilor de sânge —
Pe trunchiul vieţii mele te-ai urcat
Ca iedera ce-nvăluie şi strânge.

Hulubii albi cu iris de mărgean
Vor fâlfâi-n văsduhul plin de stele . . .
E luna plină — galben tulipan.
Te-aştept stăpâna visurilor mele.

EU VOI VENI

Aşteaptă-mă în nopți de duioşii
Cu dragostea pe purpura de buze.
Năvala bucuriei n-o rosti,
Ascunde-o cald în suflet ca sub spuze.

Eu voiu veni cu-albinele să sug
Nectar fluid din buzele-nflorite.
Cu vântul voi veni să ardă rug
Iubirea clipei noastre fericite.

Aşteaptă-mă în ochi cu primăveri
De cer albastru, pururea senine.
Din cuibul vremii cresc întortochieri,
Dar drumurile toate duc spre tine.

SPRE MIAZĂZI

Uitat departe singur urc în timp
Suişul greu cu-a zilelor povară;
Răsare-n orice mugur cîte-un ghimp,
Întârzie să vină primăvară.

În liniştea vegherilor târzii
E-atât de tristă viața fără tine.
Prin ore pâslă de melancolii,
De-alungul aşteptări: nu mai vine.

Ca paserile suflet călător
E dorul meu. Spre miazăzi el zboară
Cu nostalgii de pribegit cocor —
La tine acolo-i veşnic primăvară.

ȚI-AM PRINS CĂPŞORUL

Ți-am prins căpşorul blond în mâini fierbinți,
M-aplec spre-adâncul verde al fântânii :
Nervos palpită genele cuminți
Şi simt la piept cum larg respiră sânii.

Cu ochi mari te uiți spre mine-n sus :
Îmi văd în ei oglinda feței — dură.
Şi buzele ți-s umede nespus,
Setos îți beau răcoarea de pe gură.

Din somnul vrajei lungi când mă deştept
Şi din sărut desprind moi trandafirii,
Obrajii-mbujorați îmi cad la piept —
Îți culci pe el povara fericirii.

SĂRUTUL

Pornire încordată ca un arc.
Mă bate vântul patimei spre tine,
Prisosul de simțire să-l descarc
Ca fulgerul din norii grei când vine.

Aş vrea să-ți sfarm în brațe trupul plin . . .
Conturul gurei roşii ți se sbate
Sub buza-mi aspră. Capul greu şi lin —
Un zarzăr copt — s-apleacă dat pe spate.

Şi brațele-mi îți strâng ca două chingi
Cald mijlocul de sânger, frânt în două.
Pierdută tremuri toată şi te stingi
Molatec, navigând spre-o lume nouă.

AMINTIRE

Mai simt şi-acum cum mă pătrunde mut,
Ca-n neaşteptată seara aceia-ntâie,
Întâiul nostru îndelung sărut
Cu gust aprins de patimi şi tămâie.

Cu-asprime buza moale ți-o frământ,
Simțirile pornesc învolburate
Şi mijlocul înfierbântat şi frânt
Se sbate-n chinga brațelor iertate.

Într-un târziu ne risipim în noi,
Năvala caldă a păcii ne cuprinde.
Săruți cu buze umede şi moi
Şi inima mai aprig se aprinde.

REFUGIU

Îmi luminezi cu brațele surori,
Din care picuri blândă desmierdare,
Cărările spre ostrovul cu flori,
La sânul plămădit din legănare.

Ca un copil trudit de suferinți
Mi-e sânul tău nou leagăn de odihnă.
În el îngrop obrajii mei fierbinți,
Să pună peste suflet văl de tihnă.

Aş sta aşa de tine-nlănțuit,
De mi-ar fi date-ntregi vieți de-arândul,
Să mă-nsenini cu ochi de infinit,
Să-mi potoleşti şi patima şi gândul.

UMBRELE PĂRERILOR DE RĂU

Stăm amândoi pe gânduri lângă foc.
Învecinate două inimi cântă
Cu flacăra captivă-n strâmtul loc,
Ca ea, neodihnite se frământă.

Privirea ți se pierde în extaz,
În ochi luceşte roua-nlăcrimării.
Din suflet revărsări peste zăgaz,
Ca flux de valuri peste țărmul mării.

Mă doare dulce zâmbetul amar
Şi sub dogoarea patimei, fierbinte
Te strâng la piept. Cu buzele de jar
Ți-nchid pleoapa-aducerii aminte.

DIN ȚARA TA NICI UN CUVÂNT

Poate-ai trimis de mult o rândunea
Cu flori de bune veşti pe aripioară
De-acolo din departe țara ta,
Dar ea pe drum sortit a fost să moară.

Din cald iatac, cu multe amintiri,
Poate-ai trimis pe vânt o sărutare,
Dar vitregia vremii pe zefiri
I-a spulberat în altă depărtare.

Şi ochii mei pe zări de depărtări
Nu-ntrezăresc nici semnul alb de crainici
Şi nici catarg pe-ale iubirii mări —
Departe-i fiinţa ta de codri tainici.

MI-E DOR DE CLIPA

Mi-e dor de clipa-n care te-oiu vedea
Întâia dată dup-atâta vreme.
Vor râde ochii tăi de peruzea?
Şi braţele vor şti iar să mă cheme?

Să te privesc şi tu să nu mă vezi
Aş vrea; acele clipe să răzbune
Atâtea nopţi când făurind un crez
Visam dulceaţa buzelor căpşune.

De-or fi mai ageri ochii tăi de-azur
Şi-mi vei ceti-n priviri tristeţi sihastre,
Să nu te miri : aşa mi-e dat să-ndur
Răstimpul gol al despărţirii noastre.

DE TINE DOR

De tot ce ştiu al tău şi tu, mi-e dor.
Am întrupat viaţa lumii-n tine.
Strâng albe bucurii într-un sobor,
Pentru serbarea mare care vine.

Nerăbdător, şirag de zile-alung
Cu biciul aşteptării, ca s-apropii
Îmbrăţişarea caldă şi prelung
La locul unde stau de strajă plopii.

Tot mai adânc în suflet îmi cobor,
Mă-nfricoşez cât te găsesc de dragă.
Cu amintirea gândul mi-l însor —
De tine dor, de lumea ta întreagă.

DESNĂDEJDE

Odaia mea şi sufletul mi-e gol
Stau îngropat în uniformă vreme,
Tristeţi mărunte trec în negru stol,
Li-e glasul obosit să te mai cheme.

Mă simt atât de singur şi târziu,
Că-n jurul meu e numai ger şi moarte.
Din desnădejdi mi-am înflorit sicriu,
Atât eşti vieţii mele de departe.

Un gând şi împlântă-n minte rădăcini,
Că pururi ţara ta-mi va fi streină —
De ce nu vii odaia s-o-nsenini
Cu râsul tău, făptură de lumină.

MÂNĂ DE CRIN

Odată mâna-ţi albă a zăbovit
Molatecă şi caldă-ntr-o strânsoare;
Cu ochi de raze negre m-ai privit
Şi sufletul mi s-a umplut de soare.

Hei, mânuşiţă-fildeş şi parfum,
De tine mi-am legat întreg destinul.
Arătătorul m-a pornit pe-un drum
Ce duce-n ţara cu stăpân: suspinul.

SUB CLAR DE LUNĂ

Hai, dorule tovarăş, să stăm la sfat noi doi,
Stingheri şi trudnici suntem, dar suntem numai noi.
E noaptea ascunsă-n ceruri şi-n văl de linişti zace,
De-abia mai pot cu gândul s-o întreb de ea: ce face?
Dar tace luna-n nouri şi tac adânc în mine;
Să vreai să vină cândva când ştii că nu mai vine?
Acolo-i, hăt departe, dincolo de nici unde
Demult, de când odată n-a fost nicicând, pe unde
Ea doarme-n alb acuma şi-mi zic să doarmă lin,
Destul mă zbat eu singur cu dorul pelerin . . .
Trecut e miezul nopţii de mult şi stau aşa
În lung priveghi de noapte la-ndurerarea mea.
De mult n-am mai văzut-o stând subt umbroşi castani
Şi grea-i ne-mpărtăşită iubirea ani de ani.
Iar de eşti drept, tu Doamne, când singur stau târziu
De ce nu-mi dai privirea şi părul castaniu?
De ce-mi cobori în suflet noian de gânduri grele
Când port în el icoana prin horbotă de stele? —
Dă-mi, albi obrajii fetei, ca florile de crin,
Şi din susur de ape nu mai auzi suspin.
Dă-mi, Doamne, şoapta-i blândă, pe buzele-mpreună
Şi-avea-va rost în lume atâta clar de lună.

STĂPÂNĂ

Undeva crescut-am verde, drept şi-n trei tulpine.
N-am ştiut că Dumnezeu mi-arată zări senine
Pentru tine.
Noaptea din pământ sugeam răcoare,
Zorile întâiul le vedeam, din vârf,
Şi-mi muiam de-alungul zilei crengile în soare
Cum moi braţe-n apa caldă dintr-o scăldătoare.
Iar din freamătul de frunze ca o rugă de culcare
Murmuram cuvinte-aprinse spre amurgul roşu-n zare . . .
Ai trecut pe lângă mine într-o zi:
Arătare de lumină
Cu mers-leagăn cald de boare lină,
Trup de pământeană plină,
Ochi cu umbre mari de vină,
Glesne albe — porumbei de porţelan,
Calzi sub pene de mărgean.
Cum nu poate alta fi,
Ai trecut pe lângă mine într-o zi.
Şi văzându-te aşa,
Zână albă-n calea mea,
Cu asprimea din tulpină — sfiiciune —
Îţi fugeam din drum, să treci, minune,
De nu mă ţinea în cale
Rădăcina, de pământul sfânt pe care
Au păscut
Albe picioruşe, — ale tale.

Tot gândind de-atuncea nopţile durute,
Cum priveam unul la altul — priviri mute —
Eu şi neastâmpăratul licăr
Al unei stele tăcute,
I-a venit acelei stele să se culce,
Şi pe mine
Muguri rotunzi m-au durut dulce
Şi-ndelung la subsoara vinelor de mâzgă.
Când ai mai trecut odată, pe-nserat,
Trunchiul meu aspru, l-ai îmbrăţişat.
Ai zâmbit visătoare şi senină,
Cu ochi calzi spre mine,
Cu ochi din care cădeau în sus poame de lumină.
Ai zâmbit cu tremur de buze uşoare
Şi mugurii toţi înfloriră
Şi tot cireşul era-n floare.
Zâmbetul tău e mai tare ca ploaia, ca vântul,
Ca iarna, ca gerul,
De-a rămas cireşul în floare ani de-a rândul.

Odată, jucându-te, ai bătut un cui subțire
În trunchiul rotund și tare din fire.
Dar ce e un cui subțire
Pentru cireșul voinic? —
Cu gândul rău uns,
Pe cât de subțire pe-atât de adânc a pătruns
În măduva tăcând la durere.
Și-n anul care-a venit, primăvara,
Pasărea dragostei n-avea unde să se ascunze,
Vântul plângea prin crengi fără frunze.

TE DUCI

Ca mâine pleci iar, pasăre pribeagă,
Te iau în brațe necuprins zările.
Privesc în urma ta, ființă dragă,
Cum mi te smulg vederii depărtările . . .

Rămân la țărmul vitreg al durerii
Și-ți fâlfăi din năframa despărțirilor;
Rămân sub baldachinele tăcerii,
Ostatec pe viață, amăgirilor.

PRIMĂVARA

Mi-e sufletul un crâng înmugurit,
Cireș în floarea-abia purtând povara,
Privighetori azi noapte au venit,
Dar n-a venit într-însul primăvara.

Ci inima de-odată-mi dă un semn.
Cum stau gustând din clipele-așteptării,
Te văd venind, și sufletu-mi îndemn :
— S-o-ntâmpinăm, sunt pașii primăverii . . .

POVARĂ

Închide ochii, pune-ele zăvor;
Privirile sunt cald îndemn spre moarte.
Aceleași raze negre iar mă dor
Acum când sunt de tine-așa departe.

Aceiași ochi vicleni și prea cuminți
Mă urmăresc oriunde mă voi duce —

Osânda mea, vă voi purta fierbinți
Cum şi-a purtat Iisus povara-cruce.

DESFĂTARE

Flămândelor priviri din ochii mei
Le-am dat nesățioasa desfătare,
Să te privească-n plin şi cu temei
Ca pe un drag şi rost al lor mai mare.

Şi s-au supus îndemnului cu jind
Să bea setos din urna cu răcoare.
De-atunci în ochii tăi mereu privind
M-am prăbuşit adânc ca-ntr-o vâltoare.

PRIBEAG

Când am pornit la drum cu dorul vag,
Călăuzit de-ncrederea în tine,
Şi-un firicel de iarbă mi-era drag —
Şi spinii sub picioare ştiu s-aline.

Dar steaua s-a ascuns şi-am pribegit
Zadarnic căutând prin ceață farul;
De-atunci în viață eu am rătăcit
Şi zilelor le simt întreg amarul . . .

INEDITE

BATE CEASUL GÂNDURI PENTRU MÄDY- MIC

CÂNTEC PENTRU MÄDY

Departe sunt, pe rătăcite uliți
Dar pân-aici din urmă mă ajung
Privirile cu ascuțiș de suliți
Din ochii ce m-au pironit prelung.

Puterea lor adânc misterioasă
Hotarnic semn a pus între destine:
Din seara-aceea albă şi frumoasă
Mi-e-ncătuşată viața mea de tine.

Din ce izvoare tainice şi sfinte
E plămădită ființa ta de vrajă?
Ți-e vorba blândă, glasul tău argint e,
Privirea însă de ce-nfricoşează?

De preajma ta leg bucurii profunde
Ca-ntr-un tărâm ne mai visat şi magic,
Dar tot ce e al tău şi tu ascunde
Într-însul, pentru mulți, destinul tragic.

Îi văd pe toți: au încetat să plângă,
Şi-au cuibărit în inimă durerea.
Dar visul lor şi gândul le e lângă
Icoana ființei tale: mângâierea.

Iar tu, cu frumusețea ta regină
Treci mândră şi fanatic adorată
De credincioşi ce-n cale ți se-nchină,
Asemenea minunii când se-arată.

Eu, orice-ar fi, lumina mea, sînt floare
Cu lumea ei de gânduri îndreptată
Spre dătătorul de viață soare,
Spre tine-n veci, zeiță adorată.

Crişcior
1934, noiembrie

LUMINĂ-NDEPĂRTATĂ

În prinsoarea dorului de tine.

Aici, fără voi-tu şi toate câte sunt în preajma ta,
E-nvăluit în gând şi cer mohorât.
Nu ştiu ceas, nu ştiu zi, nu ştiu cât
O fi de când, până când ne vom vedea.

Ori de câte ori eşti singură să ştii
Că sunt cu tine, gând în doliu,
Rămas de luni în acelaşi fotoliu
În care şi-atunci nu puteam vorbi.

Vorbele-măştile gândului. Eu
Răspundeam genelor de rai,
Glasului din ochi de minereu,
Tăceam şi tu m-ascultai.

Ce mai face colţul de masă ştiut?
Mai simte povara dulce?
În ceasul tău de linişte şi scut
Inima cui nu poate să se culce?

Spune-i teiului din poartă
Că lupt cu acelaşi zel,
Să-nving întortochiata soartă,
Nerăbdător să trec iar pe sub el.
.....
De dorul cui, de dragul cui
Cobor în vreme şi-n verde rai,
Spre bucuria nimănui
La douăzeci şi şase ale lunei lui Mai?

Buc. 18.05.1935

ÎMI POATE SPUNE CINE?

Să pun începătură nădejdilor din mine?
Dar ele trec în beznă, azi nu mai vreau nimic.
Să-ncerc o cumpănire: ce-i rău şi ce e bine?
Dar tot ce simt acuma e mare, sau e mic?

Şi iată că viaţa-mi, sau viaţa tuturora
Nu trage-n clip-aceasta în cumpănă un strop;
Nu ştiu dacă amurg e sau este aurora,
De-mi cîntă învierea sau însumi mă îngrop...
Cu tine naşte lumea şi-n tine se sfârşeşte,

Eu simt că pentru mine eşti piatră de hotar;
Dar care demon parcă de-apururi îmi şopteşte:
Să crezi în ceva, sincer, e totuşi în zadar.

Şi-atunci ascultă-mi gândul, amarnic cum se zbate,
Să-ncredinţezi viaţa şi bucuria, cui?
De ce nu vii cu mine aci-n singurătate
Să nu mai ştiu că-n lume sunt azi al nimănui.

1935

CU DRAGOSTEA-MI DEPARTE...

Eu sunt aici în negură şi ger,
Ca un obiect pierdut printre ruine;
Nu ştiu de este-n ţara asta cer,
De-mi mai aduc aminte chiar de mine.

Mi-e sufletul la tine-acolo-ntreg,
Mi-e sufletul în ţara ta-lumină,
Prin tine doar viaţa o-nţeleg
Şi fără tine, lumea mi-e străină.
Cu mine-aci e chipul — singur el —
Icoana ta, tăcută, zâmbitoare,
În singurateca-mi odaie de hotel
E ca o veste bună de la soare.

Cu ea-ntre mâini în ţara ta trăiesc
Belşugul bucuriilor profunde.
Mă uit la tine, dar dumnezeiesc
Şi te sărut pe nevăzute unde:

Privirea ţi se scaldă în amurg,
Cum stai aşa-n pervazul de fereastră,
Pari castelana tristă dintr-un burg
Ce-a răsărit ca floarea într-o glastră.

Cu buzele întredeschise-gând
Eşti ca icoana unui vis himeric
Te simt în mine caldă, palpitând
Subtilizată-ntr-un profil eteric.

Desprinde-te din lumea de pervaz
Spre necuprinsul dorurilor mele
Şi neagră bolta cerului de azi
Va licări în spuza ei de stele.

Apropie-te cu obraji fierbinți,
Să ți-i îngrop în mâini îndrăgostite,
Din tresărirea lor tu o să simți
Că-mi curg prin vine clipe fericite.
.....
Zăgaz, închipuire !
De gânduri mă desparte.
Sunt singur azi, iubire,
Şi draga mea departe.

Ex. capacitate
Iaşi, 26.11.1937

ENTITAS

Te simt păpădie în vântul din mine,
Un mic greieruş
Uitat afară în vânt şi intemperii.
Domnul de sus a privit lung la tine,
Aminte şi-a adus de un urcuş
Şi de-atunci ochii tăi sînt pururea vii.

Stai rândunică pe sârmele ude
În toamna şi asprimile vieții,
Când stoluri plecat-au spre țărm înflorit.
Cine oftatul ți-aude?
Unde sunt zările raze-ale dimineții...
Cântă în tine tăcere de schit!

Şi iarăşi mă-ntorc şi te văd porțelan
Plămadă de vis şi-armonii,
Răsad din căldura întâiului cuib
Încord înspre tine acelaşi elan,
Deschid ale gândului mii de chilii
Cu ființa-ți privirea setoasă-mi îmbuib.

Mă-ntreb asculta-vei chemarea:
Spre lumea din mine avânt?
Spre glasul din viața trecutului mort?
Răscruce: mai dragă ți-e zarea
Spre toate-nfruntările, zbateri, frământ
Sau mândru-i apusul vieții, în port.

Timişoara 1.1938

VIZIUNE

Ne-am mai uitat odată fiecare-n urm-altuia...
Ca să te iau cu mine pretutindeni în viață,
În amintire vie ți-am ridicat statuia.
Ce cald trăieşti în gându-mi şi-n sfânta dimineață.

Înviere în lumile din noi,
În lumile de vis şi aşteptare
Te văd
Cu degetele cruce pe buze roşi şi moi
Cu inima în mână gândind în depărtare.

Acolo în fotoliul de gânduri adâncită
Arzi foc de totdeauna şi sfânt iubirii noastre,
De-un luminiş ce năpădise în sufletu-ți, iubită,
Ți s-au făcut privirile mai vii şi mai albastre.

Şi, lung, şi nemişcată, în zări de albatroşi
Privirea-ți se fixase spre-un punct din infinit.
Mi-am logodit viața cu ochii tăi frumoşi...
De la-nceputul lumii eu cred că te-am iubit.

Sasca, ora 11 seara, sâmbăta Paştilor
23.04.1938

IUBIREA-I SĂRBĂTOARE

Oricând, ca azi, ca totdeauna
Domnească-n lume caldul soare,
Stăpână fie, rece, luna,
Iubirea noastră-i sărbătoare.

Când sunt cu tine sau departe
Văpaia-i tot dogoritoare
Minune nu-i care desparte
Când dragostea-i o sărbătoare.

Iluminați sunt toți drumeții;
Prin tine lumea rost îşi are -
Deschide porțile vieții !
Iubirea noastră-i sărbătoare.

24.04.1938, ora 11 Duminica Paştilor

MĂ DUC TELEGARII

Mă duc telegarii dorului spre voi,
Mărită prințesă rămasă-n castel.
Mi-e platoşa luptei şi zalele noi
Iar coiful îți poartă profilul pe el.

Învinsă de roibii ce scapără sârg
Rămâne în urmă câmpia-aşteptării,
Trec munții potrivnici şi târg după târg,
Şi vrerea-mi ajunsă-i pe muchia zării.

Pierdute-s puterile sorții cărunte,
Odgonul voinții să-l rupă mai vrea?
Răcoarea pădurii-i cunună pe frunte,
Ecoul din văi: E a mea, e a mea!

Acolo-i castelul, dumbravă de vis,
Eşti tu, Semiramis, lăudat Elizeu...
Şi poarta comorilor brațe-a deschis
Iar, doamne, drumețul ce vine sunt eu!

25.04
1938 Luni, ora 11 seara

DESPĂRȚIRE

În Munții Bihorului
Pe aripa dorului...

Ce strâns mă țineai în brațele tale,
Serafic dar cald Heruvim,
Atunci în ziua plecării când jale
Şi teamă în ochi istovim.

Un crin răsărit dimineața
În pragul nădejdilor mii,
Să-mi fie frumoasă viața,
Dorințele pururea vii.

Plăpândă, priveai speriată,
Ce-aproape-i de noi despărțirea;
În tremurul genelor, toată,
Îți sta cuibărită iubirea.

Spre căile toate din mine
Priveau călăuză doi aştri

Să-ndrumi toată fapta-mi spre bine
Cu ochii tăi calzi şi albaştri.

La pieptu-mi stăteai aciuită
Ca iedera prinsă de trunchi,
Altarul meu, fiinţă iubită
Aş sta lângă tine-n genunchi.

Şi lujerul trupului tău plămădit
Din fildeş fierbinte şi alb caolin
Şi-n clipa aceasta îl simt risipit
Prin toate dorinţele mari care vin.

Ai vrea să-mi mai spui un cuvânt,
Atâte-am mai vrea să ne spunem,

Dar bate potrivnic un vânt,
Şi-n zări depărtate apunem.

Mă smulg şi în urma mea fluturi
Mânuţa, întristat porumbel
Din pomu-aşteptărilor scuturi
Nădejdea: voi fi tot cu el.

1939

ÎNVINGĂTOARE

Spune-mi fir de iarbă blând,
Cine e ca tine mic,
Alintat de-un dulce gând,
Nu e oare şi-al meu Mic?

Spune-mi colţ de cer senin
N-am eu dreptul meu să zic:
Ca şi tine-albaştri sunt
Ochii dragei mele Mic?

Subţirel cu eleganţă
Plin de graţii rodnic spic,
Poţi tu să te-ntreci vreodată
Cu comoara mea, cu Mic?

Când răsari în fund de zare
Soare sfânt, întru nimic
Nu e mai strălucitoare
Raza ta ca Mädy Mic

Spuneți, voi minunăţii
Cari măriți pe dumnezeu
Nu vă-ntrec pe toate mii
O minune: Micul meu?

1939

ORAŞUL TĂU, ORAŞUL MEU...

Oraşul tău, oraşul meu — banal
Cu beteşug fără remediu,
Putea să fie-n Chile sau Bengal,
În cuaternar sau Evul mediu.

Prin el trec oamenii de ceaţă
Ursuzi, greoi, în pas de clerici,
Şi tremură fir alb de viaţă
Doar turnul vechilor biserici.

În el pasc casele păşunea
Din holda sufletelor mici.
De unde-ar răsări minunea
Când miază-noapte-i tot aici?

Pe strada ploilor de toamnă
Se-nchide cea din urmă uşă.
N-auzi un glas care te-ndeamnă:
În toate glod, în tot cenuşă.

Aştept uitarea tot să-nece
Tu, porumbel, s-aduci finic
De viaţă nouă şi vom trece
Doar noi, în universul mic.

1939

CERTITUDINE

E astăzi, sau e mâine sau fu ieri?
Rămână grija datei la bancheri.
Roteşte viaţa-n fără capăt cercuri;
Folosul care-i dacă-i joi sau miercuri?

Pe strada din oraşul cenuşiu
De câte ori trecui, mai pot să ştiu?
De ce să pun pornirilor soroc?
În viaţ-avui necazuri sau noroc?

Dar oamenii din trist oraşul tău
Ştiut-au şi ce-i bine şi ce-i rău?

De câte ori am aşteptat minuni
Şi-atunci din spini am împletit cununi.

Dar ziua-veac a îndrăgirii tale
Ştiut-o-am s-aştept cu osanale?

Ea a venit năvală, necuprinsă
Şi-i pot cunoaşte ţara ei întinsă?

Ascultă ritmul sincerei iubiri
Şi-acestei vieţi nu-i pune îngrădiri.

Atât doar ştiu curat şi desluşit :
Din veac şi-oriunde pururi te-am iubit.

1939

OSTROV DE LUMINĂ

În mohorâte rânduri fără formă
Se-nşiră case sure care curg —
Tăcute cuiburi de lăstuni în doliu,
Spre amurg. Doar casa ta, verandă de lumină,
Se scaldă-n răsărit şi peruzea,
Grăbite toate drumurile mele
Duc la ea.

Şi geamul lor şi sufletul coboară
În strada strâmtă, furnicar meschin,
Ferestrele respiră amorţire,
Duh de chin.

Fereastra casei tale-i ochi de rai
Ce-şi râde bucuriile discret.
Spre ea mergând reînvie iarăşi gândul
De poet.

1939

DESTIN

Tu ai pornit şuviță de izvor curat
De undeva, dintr-o dumbravă minunată,
Dar singură prin pajişti şi veleat
Izvorul cristalin l-ai strecurat
În şoaptă, când veselă şi când îndurerată.

Eu am țâşnit din subțioara unei stânci,
Şuvoi gâlgâitor nesocotind zăgaze
Şi-am sfredelit tăriile adânci,
M-am cățărat prin sărituri, pe brânci,
Setos să cuceresc lumina unei raze.

Şi ne-a fost dat să facem apă-una
Acolo jos, în valea largă-a vieții,
Vom curge-mbrățişați într-una
Prin lume şi prin timp întotdeauna
Pe sub umbrarii de lumină-ai dimineții.

1939.III.15

ÎNSINGURARE

Şi toți se miră că nu sunt ca ei,
O, oamenii oraşului cu somn!
De ce cu luna-ntârzii pe alei,
Când patul moale-i dulce cuib de somn.

Să nu ştii dacă-i astăzi sau e ieri!
Te judecă din fund de buzunar,
Aşa nu poți agonisi averi,
Pământului faci umbră în zadar.

Gustat-au ei tăcerile adânci
Şi le-a vorbit lor zborul unei mâini?
Ce floare rară creşte şi pe stânci?
Dar marea bucurie ce-o amâni?

Doar tu-mi cunoşti al vieții înțeles,
Tot sufletul în tine-am risipit
Când reazim fericirii te-am ales
Eu tot în jurul tău am împletit.

1940

SPRE SIHĂSTRIA FRUMUSEȚII

Rămâneți voi în vălmășeala
Năvalei după reci arginți;
Din zornăitul lor veți face
Osana singurei credinți.

Eu voi purcede-n larg de viață
Pe cărăruile simțirii,
Mi-e călăuză-nfiorarea
Din sfânta taină a iubirii.
Vă frământați pe străzi şi-n suflet

Acelaşi glod înăclăit,
Dar din telurica plămadă
Grăunț de-azur n-a răsărit.

Noi mergem, draga mea, spre țara
Cu cer senin şi soare blând,
Să nu fii de-apururea mireasă
În brațe dornice şi-n gând.

Noi vom străbate culmi albastre
În chipul unui singur brad,
În unul singur tot trecutul,
În unul singur nou răsad.

1940

DIAFANĂ

Te văd plutind în linii de volute,
Transcendentale,
Urzită din idei absolute.
Muzică divină vorbele tale,
Fermecată rostire de basm,
Pe zăpadă alb clinchet de zurgălăi,
Vorbele tale-sunătoare văpăi.

Ți-ai auzit tu vreodată glasul cuminte?
De ce nu ți-au spus?
De ce nu au ştiut să ridice acolo, sus,
Spre cântecul tău,
Alb heruvim cu-argintate cuvinte?

În orice mişcare, zbor de porumbei
Întreagă eşti caldă-unduire,

De vrei, de nu vrei,
Din tine emană iubire.
Cortina de-azur a ochilor tăi
A deschis vrăjit infinitul
În sufletul meu,
În el ți-am clădit templu
Şi te contemplu
Ca pe singurul meu Dumnezeu
Dar,
Buzele tale-s pecete de jar
Pe fruntea destinului meu.

1941

TU EŞTI A MEA...

Tu eşti a mea, te vreau
Şi niciodată nu te dau
Tu-mi aparții ca nopții luna
Şi-mi vei rămâne-ntotdeauna
Duioasă-aşa cum eşti,
Cum te cunosc din nopți fierbinți
Cu doruri şi poveşti

Ca tine alta nu-i,
Doar tu ştii să alinți
Catifelat şi blând...

Tu eşti a mea, te vreau,
De mi te-ar cere, nu te dau
Nicicui,
Nicicând.

1952

INCERTITUDINE

Ai fost acum doar lângă mine...şi-ai plecat,
Privirea numai te-a îmbrățişat, fără scut,
Ți-a ciugulit al genelor plecat,
A zâmbetelor apă vie setoasă ți-a băut ...
O, neputincioasa mea privire în drag te-alintat
Şi draga mea şi draga ta a plecat!

Ai plecat, ai plecat!
Stindardul meu spre bucurii desfăşurat;

Dar n-ai plecat tu singură, fulg proaspăt nins,
Privirea şi cu mine, cu tine s-a prelins,
Acolo, cu tine e fiinţa mea sclavă,
Priveşte în urmă-ţi: sunt eu, o epavă
Tu şi dragostea-n slavă.
.....

Dar n-ai plecat, n-ai plecat,
Crezului înger, dorului pat.
Aici, unde-ai stat tu trăieşte şi golul de aer,
Fantasmă visării şi gândului caier . . .
Nu poţi să-mi mai fugi uşoară spre larg,
Corabiei mele eşti pânză, catarg.

1955

EU PENTRU TINE

Eu pentru tine am avut un cult
Şi te-am iubit întotdeauna mult,
Nespus de mult.

Povestea noastră-am împletit-o-n cânt
Şi te-am iubit întotdeauna sfânt,
Profund şi sfânt.

Fiinţa ta am înălţat-o-n mit,
Dar oare-ai înţeles cât te-am iubit,
Pe tine, doar pe tine te-am iubit?

1963, Sanatoriul Brădişor

Fiinţa ta am înălţat-o-n mit,
Dar oare-ai înţeles cât te-am iubit,
Pe tine, doar pe tine te-am iubit?

Sanatoriul Brădişor 1965

NE-AŞTEAPTĂ

Ne-aşteaptă poteca spre necunoscut . . .
Priveşte pe culmi bucurii în şiraguri,
De-apururi m-au vrut, m-am tot vrut
Cu tine, cu tine spre alte meleaguri . . .

Ne-ndeamnă ai vrerilor pinteni,
Să trecem pădurea de ceață,
Pătrunde-vom mai tineri, mai sprinteni
În altă viață, în altă viață . . .

Ne cheamă cu glasuri de-argint zurgălăi
Răcoarea de vis din dumbravă
Răcoarea de foc : ochii tăi, ochii tăi,
Spre-a dragostei slavă, spre-a dragostei slavă.

Ne cheamă, ne-ndeamnă, ne cheamă.
Viața frumosului închin-o,
Ia-mă cu tine, ia-mă,
Vino cu mine, vino

Mă umpli cum umple-un cuprins
Fulg, fulg, fulg proaspăt nins.
Fă-mi-te dorului danie,
Doamna mea dulce, doamna mea dragă
Doamna mea caldă din sanie.

PARCUL TĂU . . .

În parcul tău e toamnă şi pustiu,
Imens coşciug cu frunză moartă.
De-a mai rămas în el azi ceva viu
E urma paşilor la poartă . . . .
Şi poarta aşteptând deschisă
Sub tinerețea unui brad de vise . . .

Trec zilele prin el ca o povară
Iar în nisipul umed şi-apăsat
Şi urma ta de paşi de astă vară . . .
În ceasul înserării s-a-ntristat.
Atâta mai rămase din parcul cu răcoare . . . .

COLAJ

Scurt paşii mi-i încetin,
Din grupuri grav ne-am smuls.
Dă-mi mâna ta de prieten:
Şi-n palme bate-acelaşi puls.
Noi, învârstați într-un chilim
Chiar inimă de inimă lipim
Cu zvâcnetul peren

Să batem ritm la unison,
Deşi-mi opui un cald teren
Accidentat . . . de mamelon.

1977 sept.

ȚIE MÄDY

Sunt lucruri în file
Ca zile-n calendar,
Trăieşte-le pe toate
Sunt ale tale-n dar....

lX.1977

FINALE ŞI DIN PERIODICE

LUNĂ NOUĂ

Prin uşa din alt milion
Cobor pe-un filon de neon.
Strop nu răsună . . .

Nici albul, nici moale de calc;
Pe altă cenuşă eu calc . . .
Griul detună.

Numai la umbră de brad
Ace de linişte cad
Ca şi pe lună . . .

Tu eşti? Adâncă, înaltă . . .
Tu eşti, lumea cealaltă? . . .
Atât: nefiinţă.

Zăresc cum totul se pierde
Şi griul şi palidul verde
Din rugii de zmeur . . .

Acolo castele? De ce rigi?
Nălucă! Sunt zimţii de ferigi
Prin cute şi falduri.

Chipuri de lună ce-au fost
Pier. Se iveşte alt rost
Din miezul de lună . . .

Şi n-a mai rămas decât mâine,
Totul în urmă rămâne,
E-un alt început.

Ce-a fost, închise brăţara;
Nu mi-a rămas decât ţara
Nepieritoare.

Totuşi, la umbră de brad
Ace de linişte cad
Ca şi pe lună . . .

1971

FLOARE DE COLȚ

Colț aplecat pe sublim de prăpăstii
Pe pământ şi în cer
Zugrăveşti fascinații
Aştrii
Nații
De baci şi oieri . . .
Şi iar creşti floare de colț
Pe sub cer românesc fără bolți.

În istorie,
Contemporan
Şi în vremuri ce vin
Glorie
An de an
În ireversibil destin.

1976

PRIN TOAMNĂ

Cu şuier haiduc şi pene de ceară
Primii plecară
Grangurii,
Fără viză
Pe-o undă de briză
Ca-mpinşi de-un resort
Şi fără passeport.
Rămâne
Şi mîine, să-şi cînte aleanul,
Mierla lui Goga.
Dar şi mai smolită
Cu pene de frac
Nu în răchită
Ci-acolo, la el, la Gârleanu,
În nucul lui Odobac
Gaița şi tot păsăretul
Au hrană pe-un veac
Porumb peste tot de nici nu-l mai
Ferecă
Porumbul-porumb şi porumb:
Cam cât o Americă.

Dar cînd e linişte
Plînge pe mirişte
Într-un mohor: Nu ciripeşti?

Puiul Brătescului
De la Voineşti :
I se năzare
Că zboară pe zare
Cu toți pitpalacii
Şi-adoarme ferice
Pe aripi cu macii
Ieşiți din alice
Floriți . . .

Sfârşit de septemvrie 1977

DESPĂRȚIRE

De-acum,
M-aştern ducarnicului drum.
Bătrân, Septemvre, trist din fire,
Mă plânge azi la despărțire,
Tovarăş mi-e hoinarul cuc,
Cu frunzele ce se usuc
Mă duc.

Drumeț,
Cu sufletul atins de-nghieț,
Încerc tristeți nețărmurite
Când văd cum frunze vestejite
Podoaba nucului o scad.
Pornite pe-al peirii vad
Tot cad.

Stingher,
În nori se-mbracă tristul cer . . .
Şi unde-s zilele senine
Privind la el să uit de mine,
Să nu mă satur de ajuns
Cetind al dragei pe ascuns
Răspuns ?

Azi suri
Trec norii grei peste păduri
Şi munții mai bătrâni sunt par-că
Să-mi stea pe suflet toți încearcă.
S-abat dureri, s-abat nevoi,
Copaci bătuți de vânt, de ploi
Plâng goi.

Şi plâng
Cu lacrimi galbene în crâng
Tufişuri de-astă primăvară
Ce-au înfrunzit întâia-oară,
Toți anii mei îi văd şirag,
Morți pe-al copilăriei drag
    Meleag. . .

    Pornesc,
În lumea largă pribegesc,
Şi de-aş putea aş lua cu mine
Şi văi şi dealuri şi coline
Şi tot ce este pe la noi,
Căci poate nu mai vin-napoi
    Apoi.

    Rămân
În urmă-mi doruri, dor păgân,
O fată pururi zâmbitoare,
O vale plină de răcoare,
Un câmp de flori, flori de mohor,
Surâs din raza zorilor,
    Un dor.

    Mai ții
În minte, dragă, ochii vii?
Uşoara strângere de mână
Când te priveam ca pe-o stăpână,
Când fiecare gând al tău
Ți-l urmăream şi-a fost al meu
    Credeu.

    Dar, vezi,
Aveam pe-atunci, copil, un crez
Că-n lume poate fi şi bine,
Şi-ntâiu m-am înşelat — în tine.
De-atunci în suflet jale-am scris
Şi-n veci într-ânsul am închis
    Un vis.

    Mă-nchin
De-acuma gândului hain
Să te urăsc o viață-ntreagă,
Căci prea mi-ai fost, streino, dragă,
Să nu mă plângi, ci bun rămas!
Bătu al despărțirii cias,
    Te las...

Rămân:
Şi casa-n deal şi-un dud bătrân,
În straturi florile grădinii,
Şi lumea-n sat şi toţi vecinii,
Iar lacrimile calde-i trec
Pe-ai mei în prag când mă petrec,
Şi plec....

Foaia Interesantă
12 octombrie 1930

COLINDĂTORII

Satu-ntreg e-o vale plină
De lumini şi sărbătoare, —
În bătaia lumii doarme
Sub zăpada sclipitoare.

E-n puterea nopţii sfinte,
Noaptea plină de fiorii
Binelui şi-ai bucuriei
Când pornesc colindătorii.

Dintr-untâi în depărtare
Trăgănat sună colinda,
Pân-cu tropote crescânde
Îngheţaţii umplu tinda:

„Sus! Sculaţi măi Domnişori!
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători.

Nu vă vin cu nici un rău
Ci v-aduc pe Dumnezeu,
Să vă mântuie de rău".

Câte-un ciur de nuci şi-alune
Le împarte găzdăriţa,
Iară lor de bucurie
Nu le mai tace guriţa . . .

Şi ieşind, bat cu genunchii
— Că-s micuţi — în toba plină.
Gazda casei îi pofteşte
Şi la anul să mai vină! . . .

Foaia Interesantă, Crăciun 1930

FULGII

Sunt crainici binevestitori
Şi vin în roiu de albe gânduri
Şi, lumii, vin de-atâtea ori
Şi vouă în atâtea rânduri.

Sunt crainici binevestitori,
Vin mulţi şi albi în semn de pace.
În lunec leneş curg uşori,
S-aude mersul lor cum tace . . .

Sunt crainici binevestitori. —
Deschideţi larg în suflet poarta,
Din stratul albelor ninsori
Vă fie plămădită soarta . . .

Eu i-am văzut în joc de tril,
Cu izbucniri de drag, odată —
Când i-am văzut eram copil,
De-atuncea nu se mai arată.

De vin, e noapte, se topesc
Ca-n întunerec universul.
Din albul lor dumnezeiesc
Le-aud în noapte numai mersul . . .

O, fulgii . . . viaţa . . . bucuria,
Odată roiu de albe gânduri. —
De ce-a murit copilăria,
De ce vin în atâtea rânduri?

Foaia Interesantă
25 ianuarie 1931

DASCĂLUL

Apostole-al plăpândelor vlăstare
Şi grădinarul tinerelor strate,
Eşti jertfa muncii celei mai curate,
Preotul celor mai sfinte altare.

Din dragostea-ţi de tată şi de frate
Atâtea albe suflete beau soare
Şi sug nectarul dulce ca din floare
În sfânta şi cucernica-ţi cetate.

Când te revăd azi, fostul meu părinte,
Îmi retrăiesc o clipă bucuria
Din vremi, de cari cu drag mi-aduc aminte!

O, cum deşteaptă dorul pribegia!
Cum stau pe gânduri când, în ore sfinte,
De colbul vremii-mi şterg copilăria!

Foaia Interesantă
1 februarie 1931

OSMOZĂ

Când toamna prinde somn la gene
Visând în roade noul an
Livezi din plaiuri almăjene
Revarsă mere ionatane

Rădvane trec cu rod în pântec
Prin sihle parcă năzdrăvane
În uniform zglobiul cântec
Al cristalinelor izvoare.

Cu licăritul de lămpaşe
Tot pendulând sub coviltir
Cel codru gânduri nevoiaşe
La om strecoară sub mindir.

Dar zvon-izvoane tot se-ngână
La gâtul cailor în mers
Când au ieşit dinspre gărână,
Pădurile de pin s-au şters.

Ştiuleți coboară din pătule
Şi ionatane roşii gustă
Să fie gurile sătule
Şi răcorite, jos la pustă.

Străbun prin case din câmpie
Mirosul mărului domnesc;
Cu dinți de flacără-arămie
La-ntors porumbii strălucesc.

Că se pornesc din nou la munte
Rădvane mari cu burta grea;
Le-nghit pădurile cărunte
Şi-n urma lor — privirea mea.

1973

PĂDURE...

Pădure, parcă mereu una
De-alungul şirului de ani
Îmi eşti în amintire-ntotdeauna
Când stau la umbra deasă de castani.

De amintirea ta-mi sunt pline
Amurgurile de pe vremuri
Când, Neră-n unde cristaline
Alene curgi şi-n soare tremuri.

GÂNDURI

Din câți ziduri înălțară
Cu vieți şi crezământ,
Mulți pe lume nu mai sânt,
Pentru ei şi pentru țară
Mă frământ...

DOAR LUI

... unui pesimist

Fantasticul apocalips,
Temuta odihnă eternă
Iau pus bucuria în gips
Şi dulcea speranță în bernă.

LEAC

Ridică privirea şi vezi
Cireşii-nfloriți în livezi:
Triumfă din cântec cocoşul
În zorile coapte cu roşu.

MIE

Aveam mână la-ndemână
Să-nşir pagini multe-n salbe,
Dar, ca unul care-amână,
Au rămas şi pagini albe.

NERA CURGE SINGURĂ

Mâniară Nera-n el-Merganul,
Râu de stâncă, râu banat.
Izvoară apă-n Semenic...
A prins covor de iarbă grasă să te sugă
Şi-abia de poți ca o ierugă
Să curgi pe creştet,
Dară creşti
În largă țară almăjană
Cu flori pe mal şi mreană-n vaduri;
Cu pluş din magmă verde muşchiul
Ți-e pardoseala vad la peşti.

Şarpe limpede prin vaduri
Licărind cu solzi de lună
Ca-n cântările lui Pindar,
De cum treci de la vâltoare
Luneci apoi lin, dar
Larg strălimpede în soare.

Neră, Neră! Pâlpăi geana
Şi mai dulce ca Ozana
Curgi mărunt cu val nervos
Licărind din solzi de soare
Şi-apoi lină-n umbra verde
Sălcii moi cu capu-n jos.

Iar curgem împreună în vadul tău de vreme,
Eu când pe cărăruie, când singur pe poteci,
Tu-n vad străbun din veci de veci
Eu tot revin,
Mereu revin
Şi tu nu pleci.

Curgi şi tremuri...
Mai salți apa-n repezime
Ca pe vremuri
Pentru mine?
Curgi alene şi mai neagră, ce ți-i?
Haide, Nera-s buni augurii,
Înc-odată, doar odată
Să strivim de cerul gurii
Dulce poama tinereții !

Din părutul de rău după tine
La Oltoane în lunci
Retrăiesc tinerețea de-atunci,

Înflorată cu roz, precum merii,
Şi dusă la vale pe apele Nerii...

Merganule !
Minerul te slăvise
Prinţ de apă-n Kalevală,
Speli flotaţie de vise
În comuna mea natală.

Pajiştea sunând talanca
De o pierzi te pierzi şi tu
Şi la şes n-ai glas, nici murmur...
Pierzi şi numele-n Palanca,
Colo-n apă dunăre
Ca de plumb şi tulbure...
Mai trăieşti săltând uşor
Doar în viersul meu de dor.

Nera curge singură
Dară gândul nu şi-l dă,
Şopotă şi murmură.

Departe, hăt departe, aproape-n nicăieri
Vom curge-n niciodată şi noi şi alte Neri.

Oravița 1976

PRIMĂVARĂ

Le vezi-le
Ca-ntinse pe şanuri
Mândre livezile
Verzile
Lanuri

Pe crupe de dâmburi
Ca spuma pe cai
Cortunii în floare
Visează la sâmburi
Şi fructe-n alai

LICEU BĂTRÂN....LICEU DE AUR.

Dimineți de septembrie cad înapoi
Peste noi,
Peste ani
Pe frunzele altor castani ...

Primul de strajă la poartă,
Spre anii de-atunci ne poartă,
Şi azi ne e-n dar,
Cu scoarță şi vârf legendar
Priveşte cu ochii din smocuri
Tumultul pe poartă, hîrjoană la jocuri.
Amintiri de copil prind să treacă-n
Mesteacăn
Cu pete de alb pe suflete tinere.
Dar... noră-mi eşti, ginere
Copile de-atunci,
Cu zburd pe răzoare şi lunci.

……

ŞTEFANIA MADY NOVAC

ECOURI
(replici poetice)

AI SCRIS UN CÂNTEC...

Ai scris un cântec, dragă, pentru mine,
Ai scris un cântec alb şi fin ca o dantelă.
Ai picurat în vorbe suplețe de feline
Şi ritmul elegant din pasul de gazelă.

De-ai fi aici acum, te-aş săruta pe plete,
Pe buze-ncetişor, apoi pe frunte blând,
Ți-aş ține mâna cald, să simți că-ți sunt aproape
Şi-aş fi a ta, a ta, în suflet şi în gând.

Cu un cântec azi mi-ai dat inima ta întreagă,
Te voi iubi şi eu, întotdeauna, ştiu;
Eu sunt poate-aşa cum mă visezi tu, dragă,
De azi însă voi fi cum tu vrei ca să fiu.

Oravița, noiembrie 1934
(Replică la poezia *Cântec pentru Mady*)

FOTOLIUL ALBASTRU

Fotolii şi scaune, şi mese, fotolii,
Iubiri efemere, trufie, orgolii,
Până-ntr-o toamnă cu cer-peruzea...
Răsare fotoliul de catifea.

Fotoliul albastru cu brațe deschise,
Dorului pat şi leagăn de vise,
Fotoliul albastru cu pana uşoară
Şi arcuri țesute din corzi de vioară.

Iubire cântată pe sunet de strună,
Spuzită cu argint, cu rouă din lună,
Şi pură şi albă ca fulgii de nea...
Fotoliul, fotoliul de catifea...

(Poezia îşi are sursa de inspiraţie în versurile:
„Rămas de luni în acelaşi fotoliu
În care şi-atunci nu puteam vorbi”
din poezia ***Lumină-ndepărtată.***

EHEU FUGACES LABUNTUR ANNI

La trei decenii, absolvenţilor din 1949
ai Liceului din Oraviţa

E toamnă-n Bucureşti când azi vă scriu,
Se scutură copacii toţi în cişmigiu,
Cad frunzele ca boabe de metanii...
Eheu, fugaces labuntur anni!

Torc firul amintirilor din caier
Vă văd din nou copii, zburdând prin Maier,
Când alte toamne-şi scuturau castanii...
Eheu, fugaces labuntur anni!

Şi iată-vă elevi din nou, o clipă,
La şcoală strânşi sub calda ei aripă,
Rememorând şi visuri şi strădanii...
Eheu, fugaces labuntur anni!

Cel ce-a plecat spre ţărmul de smarald
E printre voi, cu sufletul lui cald,
Cu versu-n „limba vechilor cazanii”...
Eheu, fugaces labuntur anni!

23 septembrie 1979
(La doi ani de la decesul soţului)

GENERAŢII

Omagiu liceului centenar
Se dedică lui „Moşu” (Drugărin)

Liceu bărtân-cetatea tinereţii,
Cu suflet larg, înaripat spre spaţii,
Ai îndreptat atâtea generaţii
Pe -urcuşul greu al drumurilor vieţii.

Ne-ai cunoscut fetiţe cu ghiozdan,
Cu paşii mici când ne grăbeam spre şcoală,
Sau când în parc, stângaci, un licean
Ne scutura salcâmul alb în poală.

Adolescenți, când sufletul e greu
De visuri mari, de micile tristeți,
Ți le şopteam doar ție, drag liceu,
Şi le-ascultau bătrânii tăi pereți.

Întinereşti ca primăvara-n floare
Când foştii tăi elevi, studenți acum
Se-ntorc la tine pe acelaşi drum
Şi te privesc cu ochii plini de soare.

Ți-e inima de bucurie plină
Şi ai uitat urcuşul greu, povara,
Când sub o nouă, darnică lumină,
Cu fii tăi, azi, se mândreşte țara.

Dar... obesesc şi drumurile vieții,
E mut acum al tinereții glas,
Doar gândul, el, se-toarce-n scurt popas...
Liceu bătrân, cetatea tinereții.

Oravița 1973